

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA UREDITVE PRISILNE PORAVNAVE Z VIDIKA
UPNIKOV**

Ljubljana, junij 2016

NATALIJA LOVREC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Natalija Lovrec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza ureditve prisilne poravnave z vidika upnikov, pripravljene v sodelovanju s svetovalko izr. prof. dr. Sergejo Slapničar.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 29.6.2016

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 INSOLVENČNA ZAKONODAJA	5
1.1 Področje insolvenčne zakonodaje	5
1.2 Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)	6
1.3 Insolventni postopki v Sloveniji	8
2 POSTOPEK PRISILNE PORAVNAVE	11
2.1 Insolventnost	11
2.2 Opredelitev postopka prisilne poravnave	12
2.2.1 Prisilna poravnava	12
2.2.2 Načela postopka prisilne poravnave	13
2.2.2.1 Načelo enakega obravnavanja upnikov	14
2.2.2.2 Načelo zagotavljanja najboljših pogojev za plačilo upnikov	14
2.2.2.3 Načelo hitrosti postopka	15
2.2.2.4 Načelo uravnoveženosti interesov upnikov za poplačilo terjatev in interesa insolventnega dolžnika za njegovo finančno prestrukturiranje... ..	15
2.2.2.5 Načelo razkritja finančnega položaja in poslovanja dolžnika	15
2.3 Namen postopka prisilne poravnave	16
2.4 Ukrepi finančnega prestrukturiranja	17
2.5 Subjekti postopka prisilne poravnave	19
2.5.1 Sodišče	19
2.5.2 Dolžniki	20
2.5.3 Upravitelj	21
2.5.4 Upnik	21
3 UPNIKI IN UREDITEV POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE PO ZFPPIPP-F	25
3.1 Prisilna poravnava po ZFPPIPP-F	26
3.1.1 Dopolnitve splošnih pravil o prisilni poravnavi	26
3.1.2 Nova, posebna pravila o postopku prisilne poravnave nad veliko ali srednjo družbo	27
3.1.2.1 Načelo absolutne prednosti poplačila	27
3.1.2.2 Upniki kot predlagatelji postopka	28
3.1.2.3 Prestrukturiranje zavarovanih terjatev	28
3.1.2.4 Prestrukturiranje navadnih finančnih terjatev	29
3.1.2.5 Oblikovanje skupine ločitvene pravice	29
3.1.2.6 Prestrukturiranje z izčlenitvijo	30
3.1.2.7 Ponovna prisilna poravnava	30
3.2 Dopolnitev ureditve poenostavljene prisilne poravnave	31
3.3 Položaj upnikov v prisilni poravnavi	32
3.4 Položaj upnikov v poenostavljeni prisilni poravnavi	33

3.5 Ugotovitve	34
4 ANALIZA UČINKOV PRISILNE PORAVNAVE V PRAKSI.....	35
4.1 Raziskovalna vprašanja.....	35
4.2 Opis metodologije in vzorca	36
4.3 Pregled področja postopkov zaradi insolventnosti	37
4.4 Ekonomski učinki novele ZFPPIPP-F v prisilni poravnavi pri upnikih	42
4.4.1 Analiza načrtov finančnega prestrukturiranja v postopku prisilne poravnave ...	44
4.4.2 Analiza sodnih postopkov glede na poplačilo upnikov	46
4.5 Povzetek analize raziskovalnih vprašanj	48
SKLEP.....	49
LITERATURA IN VIRI.....	52
PRILOGA	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število pričetih postopkov sodnega prestrukturiranja v obdobju 2013-2015	38
Tabela 2: Uspešna prestrukturiranja glede na vrsto postopka v obdobju 2013-2015	39
Tabela 3: Ukrep prestrukturiranja navadnih terjatev pri poenostavljeni prisilni poravnavi	39
Tabela 4: Število začelih postopkov prisilne poravnave v predhodnem postopku glede na organizacijsko obliko dolžnika po noveli ZFPPIPP-F.....	42
Tabela 5: Odvijanje postopkov prisilne poravnave dolžnikov glede na tip procesnih dejanj v letih 2014 in 2015	43
Tabela 6: Razvrstitev prisilnih poravnav podjetij po velikosti glede na merila 55. člena ZGD-1	44
Tabela 7: Trajanje dejanj v postopku prisilne poravnave dolžnikov	45
Tabela 8: Prestrukturiranje navadnih poslovnih in finančnih terjatev v letu 2014 in 2015	46

KAZALO SLIK

Slika 1: Gibanje števila začelih postopkov zaradi insolventnosti v obdobju 2010-2015....	10
Slika 2: Shema ukrepov prestrukturiranja terjatev	18

UVOD

Nenehni poskusi urejanja insolventne zakonodaje v Sloveniji kažejo na precejšnjo nekonsistentnost sistemske ureditve tega področja, saj se zadnja zakonska sprememba nanaša na trenutno stanje gospodarstva, na kar opozarja tudi dr. Plavšakova. Po mnenju Ilića (2013, str. 3), kot tudi širše ekonomske in pravne stroke, Slovenija namreč še vedno išče izhod iz gospodarske krize. Obljube in zagotovila zakonodajalca pri snovanju zadnje novele Zakona o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju, Ur. l. RS št. 126/2007, 40/2009, 59/2009, 52/2010, 106/2010-ORZFPPIPP21, 26/2011, 47/2011-ORZFPPIPP21-1, 87/2011-ZPUODP; Odl. US: U-I-185/10, 47/2013, 100/2013, v nadaljevanju ZFPPIPP) so bila, da nove spremembe in dopolnitve predstavljajo realno možnost za oživitev gospodarstva (Cvelbar, 2013). Realnost takšnih zagotovil pa je, upoštevajoč dejansko stanje, vprašljiva.

Zakonodajalec je pri snovanju zadnje novele ZFPPIPP-F obljubljal veliko sprememb in še več pozitivnih učinkov na postopke prisilne poravnave, vendar pa je vprašanje, kakšni so ti učinki v praksi, predvsem pa se pri implementaciji zakona v prakso pojavlja dvom, ali so ti učinki resnično namenjeni pospešitvi insolventnega postopka in odpravi administrativnih oz. sistemskih ovir.

V okviru pregleda števila insolventnih postopkov je zelo opazen trend, da v praksi število prisilnih poravnav upada, medtem ko se število stečajev izjemno povečuje (Fabijan, 2013). Pri tem je potrebno izpostaviti dejstvo, da pri tako imenovanih običajnih podjetjih, to so vsa podjetja, razen holdinških in lizinških družb, podjetja brez zaposlenih ter Družba za avtoceste v republiki Sloveniji d.d., je stečaj eden izmed ključnih razlogov za zmanjšanje finančnega dolga. Pri tem se porajata dve vprašanji (Simoneti, 2014, str. 941), in sicer:

- Ali so stečaji pravi način za potrebno razdolžitev sektorja podjetij?
- Kakšne so možnosti za poslovno in finančno prestrukturiranje slovenskih podjetij mimo stečaja?

Namen prisilne poravnave je namreč finančno prestrukturiranje in preprečitev neposrednega propada družbe zaradi insolventnosti (15. člen ZFPPIPP). Prisilna poravnava bi morala prispevati, da upniki dosežejo ugodnejše pogoje plačila, kot bi jih dosegli v stečaju. Vendar nekateri avtorji menijo, da je postopek prisilne poravnave zgolj legalen rop upnikov, drugi pa, da je omenjeni postopek edini način, da ima podjetje v težavah, z dobrim finančnim prestrukturiranjem, sploh možnost obstanka (Razdrih, 2011, str. 33). Nekateri avtorji opozarjajo tudi o zlorabah prisilnih poravnav, ki naj bi omogočala predvsem njeno dokončno izčrpavanje s strani lastnikov in uprave, po katerem za upnike ne preostane nič (Kotnik, 2014).

Vončina podrobneje predstavlja in analizira pravno podlago postopka prisilne poravnave in stečajnega postopka nad pravno osebo in ugotavlja, da so se z novo ureditvijo ZFPPIPP izboljšala učinkovitost insolventnih postopkov v smislu izboljšanja položaja upnikov v postopku, zagotovitve hitrejšega in bolj ekonomičnega vodenja postopkov ter hkrati skrajšanja trajanja postopkov (Vončina, 2011, str. 2). Magistrsko delo bo temeljilo na preučevanju aktualne novele, in sicer ZFPPIPP-F, kakšne spremembe so pustile na položaju upnikov v postopku prisilne poravnave in analiziranje sodnih primerov prisilne poravnave glede na upnike, ki so obravnavani pod aktualno ureditvijo.

V magistrskem delu bo predmet preučevanja insolventna zakonodaja in pri tem se bom osredotočila na upnike in njihov položaj v postopku prisilne poravnave, posvečam se na ekonomske učinke postopkov. V okviru deskriptivne in analitične metode, bodo preučevane spremembe insolventne zakonodaje, kjer bom proučevala položaj oz. status upnika v prisilni poravnavi. V okviru analize bom izpostavila spremembe v ureditvi ZFPPIPP-F in kaj takšne spremembe pomenijo za upnike.

Kot tipičen primer vplivanja novele na položaj upnikov, je že na tem mestu mogoče izpostaviti npr. črtanje drugega odstavka 143. člena ZFPPIPP, ki je določal, da morajo dolžniki upnikom ponuditi najmanj 50 odstotno poplačilo v obdobju, ki ne sme biti daljše od štirih let. Navedena sprememba (ki je v zadnjih predlogih sprememb zakona spet aktualna) je zagotovo povzročila pomembne učinke pri udeležencih v postopku prisilne poravnave. Fabijan (2013) in Plavšakova (v Razdrih, 2011, str. 33) sta pri tem izpostavila, da je bila takšna pragmatična rešitev v postopku prisilne poravnave največja pomanjkljivost zakonodaje. Dalje je upnikom omogočeno aktivnejše vključevanje v postopke, in sicer lahko sami predlagajo postopke prisilne poravnave nad dolžnikom. V praksi se je namreč pogosto izkazalo, da so dolžniki večkrat prepozno začeli formalne insolventne postopke, kar je privedlo do neuspešnih pravnih postopkov reševanja podjetij (Jadek, 2014, str. 39). Ilič je izpostavil, da večje pristojnosti upnikom v postopku prisilne poravnave, ne prinašajo samo ugodnih učinkov, saj so večje pristojnosti smiselne šele pod pogojem, da dolžnik predlaga pričetek postopka (Ilič, 2013, str. 3).

Ni zanemarljiva problematika malih upnikov v malem gospodarstvu, saj ta segment predstavlja dobrih 50.000 obrtnih članov v Sloveniji (Obrtna zbornica Slovenije, 2013) in jih zakonodajalec ne bi smel zanemarjati. Mali upniki, zlasti npr. podjetja z do 20 zaposlenimi in samostojni podjetniki, obrtniki, so bili do sedanje novele ZFPPIPP-F zaščiteni s pragom zahtevanega poplačila upnikom. Ukinitve določbe, s katerim 50 odstotno poplačilo ni več obligatorno, ne omogoča več niti minimalne zaščite malih upnikov pred zlorabo. Navedena ureditev kaže na to, kako zelo se je spreminjal položaj upnika in njegove terjatve. Ukinitve omenjene določbe nakazuje na to, da so mali upniki tisti, ki so zaradi te spremembe utrpeli največ škode. Potrebna bo analiza postopka pred novelo in postopka po noveli. Težava prisilne poravnave za male upnike je največkrat, da so zelo razpršeni, da svojih terjatev niti ne prijavljajo, s čimer izgubijo vpliv na sam

postopek, zato so posledično dejansko brez možnosti vplivanja na sprejeto prisilno poravnavo. Vse to že na prvi pogled nakazuje, da je novela ZFPPIPP-F na področju prisilne poravnave ponovno namenila premalo pozornosti za malo gospodarstvo. Celo več, takšna določba je ugodnejša za večje upnike, kot so med drugim tudi banke, kar kaže na to, čigave interese se s posameznimi spremembami zakona zasleduje. Novela ZFPPIPP-F tako daje bankam celo pooblastila, da bodo reševale svoje terjatve do dolžnikov, tudi na račun ostalih upnikov.

V zvezi z načelom absolutne prednosti poplačila, ki določa dosledni vrstni red poplačila terjatev v postopku prisilne poravnave, nekateri opozarjajo, da v noveli ZFPPIPP-F niso vpeljali omenjenega načela v postopek (Združenje manager, 2013); medtem, ko Jadek (2014, str. 38) izpostavlja, da je omenjeno načelo v prisilni poravnavi dosledneje uvedeno v ZFPPIPP ter da je prisilna poravnava po noveli ZFPPIPP-F vsebinsko virtualni stečaj dolžnika. V ta namen bom v okviru analize aktualne zakonodaje preučila, ali sedanje rešitve pomenijo spodbudo, ekonomsko smiselnost in družbeno pravičnost pri poplačilu upnikom v postopku prisilne poravnave.

Ekonomska in pravna stroka različno zagovarjata oziroma grajata učinke zadnje novele, kar je sicer razumljivo, saj oboji zastopajo različne interese. Eden od osnovnih problematik in namenov magistrskega dela je tudi iskanje odgovora na vprašanje, kako je novela ZFPPIPP-F vplivala na sodne postopke v zvezi z začetkom postopka prisilne poravnave, saj je eden izmed ciljev snovanja aktualne novele zakonodajalca tudi ta, da bodo insolventni postopki (v okviru sodnega postopka) učinkovitejši. Učinkovitost pa se kaže zlasti v hitrosti reševanja in odločanja sodišč v postopkih prisilnih poravnav, saj imajo sodišča pri nadzoru in vodenju prisilnih poravnav zelo pomembno vlogo. Res je, da se zagotovitev učinkovitosti kaže tudi v tem, da se npr. poenostavljena prisilna poravnava lahko vodi tudi pri majhnih družbah in podjetnikih, ki ustrezajo merilom za majhne družbe, kar pred novelo ZFPPIPP-F ni bilo zakonsko urejeno. Dodatni ukrepi za večjo učinkovitost postopkov so vidni tudi s tem, da imajo sodniški pomočniki, po noveli ZFPPIPP-F pri odločanju manj zahtevnih vprašanj v postopkih zaradi insolventnosti, dodatne pristojnosti (Ministrstvo za pravosodje, 2013, str. 4; v nadaljevanju MZP).

Namen magistrskega dela je na podlagi sodne prakse narediti analizo učinkov, kako je zadnja novela vplivala na hitrost, učinkovitost in uspešnost postopkov prisilne poravnave.

Poglavitni namen dela je, v okviru zadnje spremembe ter dopolnitve insolventne zakonodaje, prikazati položaj upnika in usodo njegove terjatve. Namen magistrskega dela je odgovoriti na raziskovalno vprašanje, ali je **novela ZFPPIPP-F z vidika položaja upnika in njegove terjatve olajšala postopek prisilne poravnave**. Predstavljene bodo tudi slabosti nove zakonodaje, ki bodo argumentirane z obrazložitvijo členov zakona. Torej, poglavitno raziskovalno vprašanje se glasi: Ali ureditev prisilne poravnave z novelo ZFPPIPP-F izboljšuje položaj upnika?

Na osnovi dobljenih podatkov imam namen preučiti, kakšna je učinkovitost postopka prisilne poravnave v praksi. V tem segmentu raziskovalnega dela bom za prikaz učinkovitosti sodnih postopkov prisilne poravnave, vpogledala v podatke na Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Sodstvo Republike Slovenije ter še ostale javno dostopne podatke. Pridobljeni podatki bodo podlaga za snovanje analize učinkovitosti novele ZFPPIPP-F. Proučila bom sodne postopke in pri tem ugotavljala stanje v povezavi s poplačilom upnikov in podala ugotovitve, kakšne pogoje so imeli na razpolago, da so sprejeli dolžnikove odpise dolgov. Učinkovitost dela sodišč naj bi se z novelo ZFPPIPP-F izboljšala in tudi postopki naj bi trajali manj časa, zato bom na omenjeno tezo analizirala trajanje postopkov in podala ugotovitve.

Naslednji namen magistrskega dela bo, izhajajoč iz pridobljenih spoznanj, analizirati ureditev in sodne primere prisilnih poravnav dolžnikov. Pri tem bom poskušala odgovoriti na naslednja poglobljena raziskovalna vprašanja:

- Ali je po zadnji noveli ZFPPIPP-F prisilna poravnava boljša rešitev za upnike?
- Ali postopki prisilne poravnave sledijo ciljem, načelom in poglobljenim pobudam iz prakse, ki jih je zakonodajalec zastavil v predlogu insolventne zakonodaje?
- Ali dosedanja ureditev na področju prisilne poravnave zaradi sistemskih slabosti omogoča izčrpavanje podjetij?

V magistrskem delu bom uporabila več metod raziskovanja. Teoretični del bo temeljil na preučevanju literature in insolventne zakonodaje, kjer bom uporabila deskriptivni pristop in v njegovem okviru naslednje raziskovalne metode:

- metodo deskripcije, s katero bom opisovala dejstva in procese, ki ne bodo znanstveno pojasnjeni,
- metodo kompilacije, s katero bom povzemala opazovanja, spoznanja, sklepe, stališča in rezultate raziskav drugih strokovnjakov in znanstvenikov,
- primerjalno in komparativno metodo, s katero bom primerjala podobne ali enake pojave, dejstva in ugotavljala podobnosti ter razlike med njimi.

V nadaljevanju magistrskega dela bom uporabila tudi eksplikativno metodo v povezavi s komparativno metodo v delu, kjer bom preučila položaj upnikov med prisilno poravnavo in poenostavljeno prisilno poravnavo in predstavila ugotovitve.

Magistrsko delo bom zasnovala v okviru dveh sklopov. V prvem delu bom predstavila teoretična izhodišča, kjer bom razmejila insolventne postopke, jih natančno specificirala, sledila bo podrobnejša predstavitev postopka prisilne poravnave, kjer bom specificirala karakteristike, po katerih se omenjeni postopek razlikuje od ostalih, nato bom predstavila insolventno zakonodajo v Sloveniji, kjer bom umestila postopek prisilne poravnave v

ZFPPIPP in njenega predhodnika, Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, predstavila bom gibanje insolventnih postopkov v Sloveniji. V okviru drugega poglavja bom razmejila subjekte v postopku prisilne poravnave, predstavila njihovo vlogo in podrobneje razčlenila terjatve in pravice upnikov, ki so predmet analize magistrskega dela. Nato bom predstavila insolventne postopke v ureditvi, kjer bom podrobneje opredelila novelo ZFPPIPP-F na področju postopka prisilne poravnave in poenostavljene prisilne poravnave in pri tem povzela, kako so omenjene spremembe in dopolnitve zadnje ureditve ZFPPIPP vplivale na položaj upnikov v omenjenih postopkih. Znotraj četrtega poglavja bom predstavila analizo učinkov prisilne poravnave v praksi, kjer bom najprej podala oceno stanja za insolventne postopke, nato bom podrobno analizirala rezultate analize na izbranem vzorcu, kjer bom opazovala dolžnike, ki so se uspešno prestrukturirali s prisilno poravnavo po novi ureditvi. Znotraj zadnjega sklopa pa bom predstavila ugotovitve na zastavljena raziskovalna vprašanja. Magistrsko delo bom zaključila s sklepnimi ugotovitvami in izpostavila uporabnost rezultatov analize in prispevek k stroki.

1 INSOLVENČNA ZAKONODAJA

1.1 Področje insolvenčne zakonodaje

Slovenska zakonodaja prisilno poravnavo trenutno ureja ZFPPIPP. Omenjeni zakon je bil sprejet leta 2007 in je bil do sedaj 6. noveliran. ZFPPIPP je zelo obširen, s 500. členi, saj je stopil v veljavo s 15. januarjem 2008 in v celoti nadomestil dva zakona, in sicer: Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Ur. l. RS št. 67/1993) in Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod) (Ur. l. RS št 54/1999, 110/1999; Odl. US 93/2002, 31/2007).

V ZFPPIPP v 4. poglavju je opredeljen postopek prisilne poravnave od 135. do 221. člena, kateri obsega:

- temeljna pravila postopka prisilne poravnave,
- predhodni postopek prisilne poravnave,
- pravne posledice začetka postopka,
- glavni postopek prisilne poravnave,
- pravni učinki potrjene prisilne poravnave,
- razveljavitev potrjene prisilne poravnave,
- postopek poenostavljene prisilne poravnave,
- posebna pravila za prisilno poravnavo nad srednjo ali veliko družbo.

Za postopek prisilne poravnave veljajo tudi ostali člani v ZFPPIPP, ki so v sklopu finančnega poslovanja družb in drugih pravnih oseb in skupnih pravil o postopkih zaradi insolventnosti.

Gospodarski subjekt lahko rešuje svoje nastale finančne težave tudi z ostalimi insolvenčnimi postopki, denimo poenostavljena prisilna poravnava. V postopku poenostavljene prisilne poravnave se uporablja veliko določb ZFPPIPP, ki veljajo za redni postopek prisilne poravnave, vendar so zanj dodatno predpisana v ZFPPIPP, od 221.a do 221.g člena. Bistvena razlika med prisilno poravnavo in poenostavljeno prisilno poravnavo je, da v primeru poenostavljene prisilne poravnave upnikom ni potrebno prijaviti terjatev, ne imenuje se upniškega odbora, ne imenuje se upravitelja in prav tako se ne opravi preizkusa terjatev. Volkova (2013, str. 9) je mnenja, da je postopek poenostavljene prisilne poravnave namenjen tistim insolventnim dolžnikom, ki se do sedaj, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in potrebnih strokovnjakov za pripravo dokumentacije, niso odločili za postopke prisilne poravnave. Primerjava med poenostavljeno in redno prisilno poravnavo je opredeljena tako, da je imenovana redna prisilna poravnava za dolžnika možna ob bistveno višjih stroških in z bistveno daljšimi, dražjimi in zahtevnejšimi postopki (Ministrstvo za finance, 2015, str. 4).

1.2 Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)

ZFPPIPP ureja tri različna področja, in sicer finančno poslovanje pravnih oseb, insolventne postopke nad pravnimi in fizičnimi osebami ter postopke prisilnega prenehanja pravnih oseb. 5. člen ZFPPIPP opredeljuje postopke zaradi insolventnosti postopek prisilne poravnave, postopek poenostavljene prisilne poravnave ter stečajni postopek. Med stečajne postopke se uvrščajo stečajni postopek nad pravno osebo, postopek osebnega stečaja in postopek stečaja zapuščine. Naslednje poglavje obravnavanega zakona opredeljuje dva postopka prisilnega prenehanja, in sicer izbris iz sodnega registra likvidacije in prisilno likvidacijo (Plavšak, 2013c, 93-95 str.).

Zaradi prilagajanja spremembam gospodarstva, je bil zakon do sedaj šestkrat noveliran, najprej z novelo ZFPPIPP-A, potem dvakrat obširneje (ZFPPIPP-C in ZFPPIPP-E), v ostalih primerih je šlo za ožjo spremembo vsebine pravil (ZFPPIPP-A, ZFPPIPP-B, ZFPPIPP-F).

Prva novela, ZFPPIPP-A, je bila pripravljena zaradi potreb po celoviti uskladitvi s stališči Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Informacijskega pooblaščenca glede varstva osebnih podatkov (MZP, 2013).

Druga novela, ZFPPIPP-B, je bila sprejeta predvsem zaradi zaščite delavcev, ki bi se znašli pri bodočih stečajnih delodajalcih in hkrati je bila dopolnjena ureditev nagrad upraviteljev (MZP, 2013).

Zaradi sprememb gospodarskih razmer in socialnih odnosov je sledila obširnejša vsebinska dopolnitev ZFPPIPP. Temeljni ukrepi tretje novele ZFPPIPP-C so bili (MZP, 2013):

- povečanje učinkovitosti postopkov zaradi insolventnosti in z njimi povezani izvršilni postopki;
- določanje pravnih pravil za poštenega podjetnika ali zasebnika, ki omogočajo ponoven začetek poslovanja ob ustreznem nadzoru upravitelja in sodišč, ob izpolnjevanju določenih pogojev;
- položaj upnikov in upniškega odbora v postopkih zaradi insolventnosti se izboljšajo tako, da se omogoči, da je mesto zasedanja upniškega odbora tudi v kraju zunaj sedeža sodišča, če s tem soglašajo vsi upniki in da se upravitelju in upniškemu odboru dodeli pravica do pritožbe proti odločitvi sodišča o ugovoru upravitelja proti zahtevi upniškega odbora za izredno poročilo;
- postopku prisilne poravnave je dodan nov, 199.a člen, ki daje dodatno možnost dotoka svežega kapitala v insolventna podjetja v primeru postopka prisilne poravnave, če lastniki insolventne družbe niso izvedli povečanja osnovnega kapitala družbe z novimi vložki, čeprav bi to odpravilo vzroke insolventnosti in sicer lahko poslovodstvo družbe ali upniški odbor sprejme sklep o povečanju osnovnega kapitala insolventne družbe z novimi denarnimi vložki, ki jih lahko vplačajo tudi novi investitorji.

Sledila je četrta novela, ZFPPIPP-D, ki je na pobudo slovenskega malega gospodarstva vnesla obvezni pogoj minimalnega poplačila upnikov terjatev in najdaljše obdobje poplačila upnikov (v največ 4 letih).

Del slovenskega gospodarstva je opozoril, da so pogoji, ki jih je prinesla četrta novela, nerealni. Sledili so predlogi in za tem tudi peta novela ZFPPIPP-E. Uveden je bil nov postopek poenostavljene prisilne poravnave za mikro družbe in samostojne podjetnike. Mikro poslovnim subjektom je ta postopek omogočil enostavnejšo izvedbo ukrepov finančnega prestrukturiranja. Poenostavljena prisilna poravnava učinkuje na vse navadne terjatve upnikov, če s tem soglašajo upniki, katerih terjatve predstavljajo 6/10 vseh terjatev in če s tem soglašajo večina upnikov. Dopolnitev ZFPPIPP je omogočala, da upniki in novi investitorji, ki v postopku spremembe osnovnega kapitala, zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja vplačajo nove delnice, zahtevajo prenos upravičenja za vodenje poslov insolventnega dolžnika že med postopkom prisilne poravnave in imajo s tem možnost za učinkovitejše obvladovanje lastniškega tveganja. S spremembo zakonodaje s peto novelo, je bil na normativni ravni, storjen prvi korak k večjim možnostim za razdolževanje podjetij v težavah (MZP, 2015, str. 2). Temeljne rešitve, ki jih je uveljavila novela ZFPPIPP-E so:

- Zagotovitev večjih možnosti učinkovitega in realnega prestrukturiranja insolventnih podjetij,
- izboljšanje položaja upniškega odbora,
- izboljšanje položaja upnikov – delavcev insolventnega dolžnika (oprostitev založitve predujma za plačilo začelih stroškov stečajnega postopka; sprememba 172. člena, ki določa nov razlog za ugovor proti vodenju prisilne poravnave in sicer če insolventni

dolžnik za več kot 15 dni zamudi s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače ali s plačilom davkov in prispevkov, ki jih mora izplačanec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač delavcem (nadomestilo za neizkoriščen plačan dopust za tekoče leto je določeno kot nova vrsta prednostne terjatev).

Šesta novela, ZFPPIPP-F, je predstavljala nadaljnji korak k razdolžitvi slovenskega gospodarstva in je za sistemsko pomembne poslovne subjekte razširila pravila za njihovo prestrukturiranje zagotovitev poslovnega vzdržnega poslovanja. V veljavi je nov postopek preventivnega prestrukturiranja, ki se vodi z namenom, da se dolžniku, za katerega se predvideva, da bo v obdobju enega leta postal insolventen, omogoči, da na podlagi sporazuma o finančnem prestrukturiranju izvede ustrezne ukrepe prestrukturiranja svojih finančnih obveznosti ter druge ukrepe finančnega prestrukturiranja, potrebne, da odpravi vzroke, zaradi katerih bi lahko postal insolventen. Na področju prisilne poravnave nad veliko in srednje veliko družbo, so se uzakonila posebna pravila in sicer predlog prisilne poravnave, ki ga vključuje načrt finančnega prestrukturiranja, je lahko omejen samo na zmanjšanje navadnih finančnih terjatev oziroma odložitvev rokov za njihovo plačilo. To pomeni, da v takšnem primeru prisilna poravnava, če je pravnomočno potrjena, ne učinkuje na poslovne terjatve upnikov. Prisilno poravnavo se lahko izvede tudi s prestrukturiranjem zavarovanih terjatev. Pri tem se je zaradi sorazmernosti posega v položaj imetnikov zavarovanih terjatev sprejela rešitev, da se s finančnim prestrukturiranjem ne zmanjša glavnice terjatve, temveč je dovoljeno samo odložiti njeno dospelost oziroma znižati obrestno mero. Pri tem se zavarovana terjatev razdeli na novo zavarovano terjatev, ki je še krita s prednostnim poplačilom upravičenjem iz predmeta zavarovanja in na novo nezavarovano navadno terjatev, ki ne daje prednosti pri poplačilu. Pri finančnem prestrukturiranju so ukinjeni novi ukrepi in sicer odstranitev rentabilnega poslovnega dela dolžnika v novo družbo in preoblikovanje ločitvenih pravic v skupno ločitveno pravico. Za učinkovitejše prestrukturiranje dolžnika je upniku dodeljena možnost, da lahko vplivajo na vsebino prestrukturiranja dolžnika in sicer lahko sami predložijo načrt finančnega prestrukturiranja ali spremenijo dolžnikovega in spremenijo poslovanje dolžnika tekom postopka, npr. predlagajo, da se nanje prenese pooblastilo za vodenje poslov dolžnika, imenujejo svojega pooblaščenca, kateri lahko spremlja vodenje tekočih poslov dolžnika in izvaja ukrepe finančnega prestrukturiranja ter vplivajo na tek postopka, na primer, da sami vložijo predlog za začetek postopka (MZP, 2015, str. 3).

1.3 Insolventni postopki v Sloveniji

Pred gospodarsko krizo leta 2007 je slovensko gospodarstvo beležilo najboljše najobsežnejšo akumulacijo dolga. Rast kreditov je v tem obdobju dosegla skoraj 35 % na letni ravni. Posledica je bila, da smo v Sloveniji v času finančne krize beležili nadpovprečen padec kreditne aktivnosti. Razlogi za velik padec kreditne aktivnosti so poleg slabih makroekonomskih kazalnikov kot so npr. gospodarska rast, brezposelnost ... prispevale razmere v bančnem sistemu (Masten, Hafner, Kušar, Ploj & Trošt, 2014, str. 5). Drugi

razlogi za omejevanje kreditne aktivnosti slovenskih bank je poslabšanje kapitalne ustreznosti. Šele v letu 2012 so se v Sloveniji sistematično lotili očiščenja sistemsko pomembnih bank s prenosom slabih terjatev na slabo banko in dokapitalizacijo z dovolj dodatnega kapitala s strani države (Simoneti, 2014, str. 940). Izvedeni ukrepi so prvič po zaostrovanju finančne krize pozitivno izboljšale kapitalno pozicijo slovenskega bančnega sistema, kar pozitivno vpliva na zmanjšanje finančnih omejitev, s katerimi se srečujejo slovenska podjetja (Masten et al., 2014, str. 5).

Simoneti izpostavlja dejstvo, da reševanje problema prezadolženosti podjetij potrebuje organiziran pristop, saj gre za sistemski problem iz naslednjih razlogov (Simoneti, 2014, str. 949):

- podjetja s finančnimi težavami in njihov obseg prezadolženost vpliva na makroekonomske kazalnike,
- velik del napačnih naložb podjetij in bank so vezana na nepremičninske projekte in konsolidacijo lastništva, trg nepremičnin in delniški trg pa trenutno stagnirata,
- zaradi načina financiranja kreditne ekspanzije domačih bank na mednarodnih trgih so bili številni dolgoročni projekti podjetij financirani s kratkoročnimi viri,
- obstaja tesna povezanost med poslovanjem bank in podjetij, zato brez reševanj podjetij tudi reševanje bank ne more biti uspešna,
- velik delež prezadolženih podjetij in bank je v državni lasti,
- domačega lastniškega kapitala ni, tujega pa lahko pridobijo le verodostojni projekti privatizacije in drugačno upravljanje podjetij in bank v državni lasti,
- kratkoročno podjetja črpajo kot glavni vir kapitala v konverzijah, ki jih je potrebno spodbujati s številnimi ukrepi.

Pri vseh podjetjih, razen holdinških in lizinskih družb, podjetij brez zaposlenih ter DARS, je osnovna značilnost teh glede na strukturo dolga, da je pri dolžniškem financiranju poleg finančnega dolga, pomemben tudi poslovni dolg, ki ga predstavljajo predvsem dobavitelji. Pri finančnem dolgu banke predstavljajo v letu 2013 le približno 65 odstotkov obveznosti, preostalo so komercialni krediti in medpodjetniško financiranje. Iz prikazanega se vidi, da so v primeru resnih finančnih težav podjetij, poleg bank prizadeti tudi številni drugi upniki. Razdolževanje realnega sektorja se je začelo šele v letu 2010 in predvsem tako, da so številna prezadolžena podjetja nehala poslovati. V letih 2012 in 2013 je del zmanjšanja dolga nastal tudi pri podjetjih, ki še naprej poslujejo. Razlog za zmanjšanje finančnega dolga podjetij v štirih letih, je bil predvsem zaradi velikega števila stečajev, bilo jih je okoli 2500, ki so bili začeti v tem obdobju (Simoneti, 2014, str. 941).

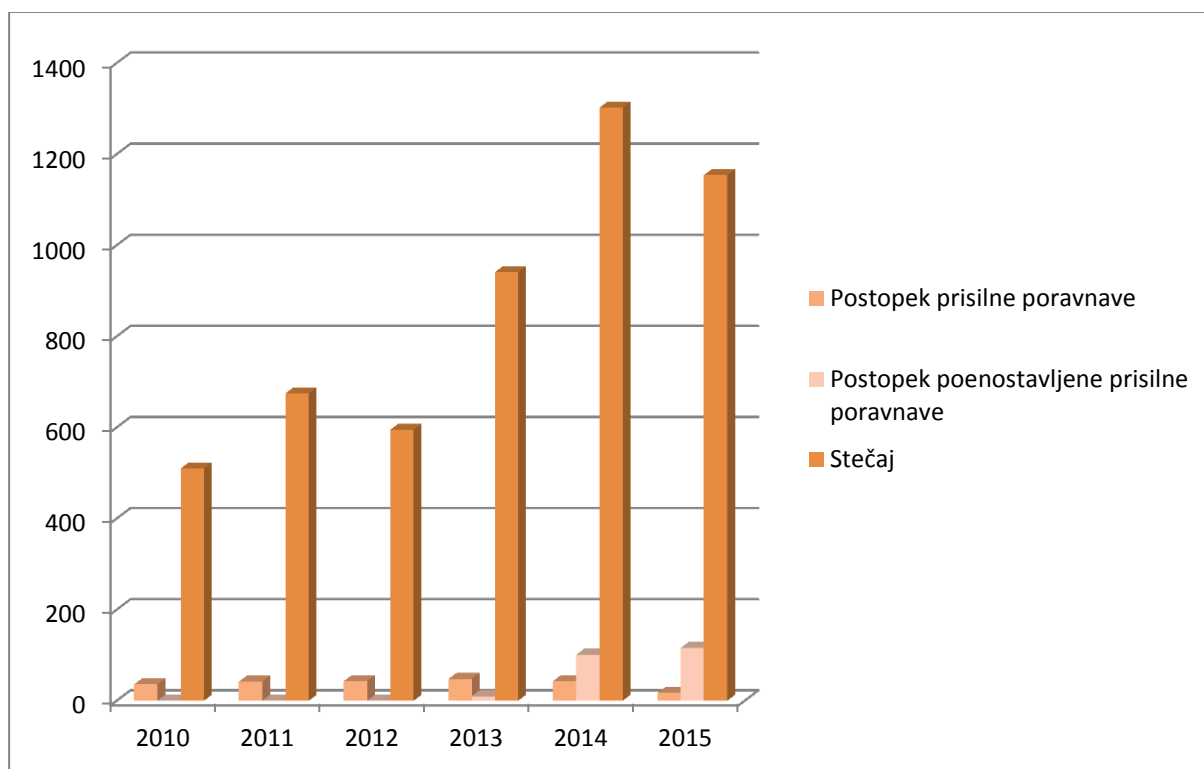
Slovenska podjetja se od začetka gospodarske krize razdolžujejo in predstavljajo skoraj 40 odstotkov finančnega dolga. Omenjena podjetja ustvarijo manj kot 5 % dodane vrednosti in zaposlujejo manj kot odstotek vseh zaposlenih. Z vidika bank ta podjetja predstavljajo veliko breme v bančnih bilancah, vendar omenjene izvršene dokapitalizacije bank

omogočajo lažje prestrukturiranje njihovih dolgov, hkrati so nekatera prenesena na Družbo za upravljanje terjatev bank (v nadaljevanju DUTB), kar še dodatno bremeni pritiske teh podjetij na bančne slabe terjatve (Masten et al., 2014, str. 5).

Razdolževanje podjetij poteka vse od leta 2010, najprej je bilo predvsem posledica prenehanja poslovanja podjetij, v letih 2012 in 2013 pa tudi dejanskega razdolževanja. Najprej so se začele zmanjševati finančne obveznosti predvsem zaradi prenehanja poslovanja podjetij. Šele v letu 2012 so se pričele zniževati finančne obveznosti obstoječih podjetij. Splošen padec povpraševanja in težave v bančnem sistemu vodijo do finančnih omejitev podjetij (Masten et al., 2014, str. 6).

V soodvisnosti z makroekonomskim dogajanjem, se v času finančne krize veliko podjetij sooča tudi s težavami, kot so na primer plačilna nedisciplina, zmanjšanje povpraševanja, težki pogoji prejema kreditov, velik padec investicij. V letu 2013 se je država pričela aktivno ukvarjati z reševanjem tega problema in sicer, ko je začela s sanacijo bančnega sistema (Masten et al., 2014, str. 7). Poleg sanacije bančnega sistema je zakonodajalec noveliral insolventni zakon, z namenom k bolj učinkovitemu reševanju insolventnih postopkov. Tako je leta 2013 stopil v veljavo takrat novi insolventni postopek in sicer postopek poenostavljene prisilne poravnave.

Slika 1: Gibanje števila začelih postopkov zaradi insolventnosti v obdobju 2010-2015.

Vir: Ajpes, Uradne objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2016.

Navedena slika nakazuje celovitost problematike v Sloveniji in očitno je precejšnje nesorazmerje med stečajnimi postopki, postopki prisilne poravnave in postopki poenostavljene prisilne poravnave. Razvidno je, da se je število stečajev v tem obdobju, z izjemo v letih 2012 in 2015, neprestano povečevalo in bilo leta 2015 dvakrat večje kot v letu 2010. Glede števila postopkov prisilne poravnave opazimo, da je gibanje v tem obdobju razmeroma enakovredno, razen v letu 2015 je opaziti zmanjšano število obravnavanih primerov. V decembru 2013 je začel veljati takrat novi postopek prisilne poravnave in zaradi velikega zanimanja je bilo potrebno sprejeti precej omenjenih postopkov. V letih 2014 in 2015 se je število primerov občutno povečalo.

2 POSTOPEK PRISILNE PORAVNAVE

2.1 Insolventnost

Položaj insolventnosti je razlog za začetek postopkov zaradi insolventnosti. Definicija insolventnosti je opredeljena v 50. členu ZFPPIIP, kjer je določeno, da se postopek zaradi insolventnosti začne, če dolжник postane insolventen in so izpolnjeni tisti pogoji, ki jih za posamezno vrsto postopka določa zakon. Zakon (in ne more biti uzance, ali druga pravila prakse) torej predpisuje, kdaj se postopek insolventnosti začne, ter določa pogoje (spodaj) za uvedbo postopka insolventnosti.

Kadar podjetje (v nadaljevanju dolжник) zabrede v finančne težave, posledično lahko zaradi tega postane plačilno nesposoben oziroma insolventen ali prezadolžen. Plačilno nesposoben dolжник je namreč tisti dolжник, ki ne more plačevati tekočih zapadlih obveznosti. Če so dolgovi večji od dolžnikovega premoženja, govorimo o prezadolženosti. Gospodarski subjekt lahko rešuje svoje nastale finančne težave z insolventnimi postopki.

Insolventni dolжник je tisti (14. člen ZFPPIIP):

- ki v daljšem obdobju ni sposoben poravnati vseh svojih obveznosti (tako imenovana trajnejša nelikvidnost),
- ki postane dolgoročno plačilno nesposoben.

Zakon podrobneje razčlenjuje in opisuje postopke zaradi insolventnosti. In sicer poznamo postopek prisilne poravnave, postopek poenostavljene prisilne poravnave in stečajne postopke. Stečajni postopki se lahko izvajajo oz. vodijo nad pravno osebo, fizično osebo v okviru postopka osebnega stečaja in celo nad premoženjem zapustnika v okviru postopka stečaja zapuščine (5. člen ZFPPIIP).

V zvezi s postopkom prisilne poravnave je mogoče ugotoviti, da je bistvo tega postopka v dogovoru med insolventnim dolžnikom in upniki, pri čemer se odplačilo dolžnikovih obveznosti do upnikov odloži oziroma zmanjša, lahko pa upniki svoje terjatve spremenijo

tudi v lastniške deleže ali pa se dogovorijo o drugih ukrepih reševanja finančnega oz. poslovnega položaja gospodarskega subjekta. Ob takšni vsebini ureditve prisilne poravnave je že na prvi pogled opazna razlika s stečajnimi postopki, kjer je stečaj zgolj posebna oblika prisilnega prenehanja gospodarskega subjekta, kot posledica nezmožnosti, da bi dolžnik upnikom trajno in v celoti izpolnjeval svoje obveznosti (Korže, 2014, str. 180).

Skladno z insolventnimi postopki imajo podjetja poslovni potencial, da odpravijo finančne težave. Pri tem se srečujemo s pojmom finančnega prestrukturiranja, ki označuje različne ukrepe, kateri niso del rednega poslovanja in so njihova posledica večje spremembe v bilanci stanja podjetja. Načeloma naj bi šlo za enkratne strateške odločitve, ki jih v podjetju izvajajo uprave, seveda ob aktivnem sodelovanju lastnikov in upnikov (Simoneti, 2014, str. 943). Vsebinsko obstajata dva načina finančnega prestrukturiranja in sicer (Simoneti, 2014, str. 943):

1. Prvi način je dogovor o razdolževanju dolžnika, s tem, da nadaljuje s poslovanjem. Na strani premoženja se prodajo poslovno nepotrebna sredstva in dejavnosti, ki niso strateške, na strani obveznosti pa se izvede njihovo prestrukturiranje z reprogramiranjem, spremembami obrestnih mer, odpisi, konverzijami in dokapitalizacijo.

2. Drugi način je izločitev zdravih jeder in nadzorovano prenehanje dolžnika.

Finančno prestrukturiranje se lahko izvede po sodni ali zunajsodni poti, kjer imata vsaka svoje prednosti in slabosti (Simoneti, 2014, str. 943).

2.2 Opredelitev postopka prisilne poravnave

2.2.1 Prisilna poravnava

Nekateri avtorji opredeljujejo prisilno poravnavo v okviru insolventnih postopkov, kot zakonsko urejen postopek, pri katerem gre za sporazum med prezadolženim ali dalj časa plačilno nesposobnim dolžnikom in njegovimi upniki, po katerem se dolžnikove obveznosti zmanjšajo, ali pa se pogodijo za ugodnejše plačilne pogoje (Apovnik, Primožič & Feri, 1999, str. 451). Spet drugi avtorji navajajo, da je prisilna poravnava poskus sanacije oz. ti. ekonomske ozdravitve dolžnika, pri katerem je podana že dalj časa trajajoča plačilna nesposobnost oziroma prezadolženost (Prelič, 1999, str. 157). Testenova (2004) je prisilno poravnavo opredelila kot »način sanacije prezadolženega oziroma insolventnega dolžnika, ki se izvede tako, da sredstva za to prispevajo prezadolženčevi upniki – v veliki meri lahko tudi takšni, ki ji nasprotujejo (zato: prisilna)«. Splošno lahko povzamemo, da dolžniku, ki je dalj časa plačilno nesposoben oz. prezadolžen, zakon priznava interes, da izvede finančno prestrukturiranje in si s tem poveča možnosti za nadaljnje poslovanje (Volk, 2004, str. 553).

Postopki insolventnosti, vključno s postopkom prisilne poravnave zajemajo (49. člen ZFPPIPP):

- **predhodni postopek**, ki se prične z vložitvijo predloga za začetek postopka prisilne poravnave in vključuje odločitve sodišča o pogojih za začetek postopka prisilne poravnave in
- **glavni postopek**, ki se začne s sklepom, s katerim sodišče odloči o začetku postopka prisilne poravnave in vključuje glasovanje upnikov o sprejetju prisilne poravnave.

Na spletnih straneh za objave v postopkih zaradi insolventnosti vse sklepe in odločitve v zvezi z vodenjem insolventnih postopkov objavlja agencija in sicer Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES). Sodišče vse predloge za začetek postopka prisilne poravnave, skupaj s prilogami, objavi v osmih dneh, na spletnih straneh agencije.

Pravne posledice uvedbe postopka prisilne poravnave nastanejo z začetkom naslednjega dne po vložitvi predloga za prisilno poravnavo in traja do konca postopka prisilne poravnave (150. člen, ZFPPIPP). Posledica uvedbe postopka prisilne poravnave je omejitev dolžnikovih poslov. 151. člen ZFPPIPP narekuje, da sme dolžnik opravljati samo redne posle. Ko je dolžnik v postopku prisilne poravnave, ne sme razpolagati s svojim premoženjem, razen kar je v potrebnem obsegu za nujne posle, ne sme najemati posojil ali kreditov, ne sme dajati poroštev in avalov in opravljati poslov, pri katerih ne bi bili enakopravno obravnavani upniki.

Sodišče odloča o začetku postopka prisilne poravnave, ko javno objavi oklic o začetku postopka prisilne poravnave. Upnik v roku enega meseca od objave prijavi svoje terjatve v postopek prisilne poravnave. V primeru zamude roka za prijavo terjatev upnik izgubi le glasovalno pravico. Vsi upniki navadnih terjatev odločajo o potrditvi prisilne poravnave z glasovanjem. Prisilna poravnava je sprejeta, če so za sprejetje glasovali upniki, katerih skupni znesek terjatev je najmanj 60 odstotkov od osnove. Glasovanje poteka z oddajo glasovnic. V primeru, da upnik ne glasuje, se obravnava, da je glasoval proti potrditvi prisilne poravnave.

Pravna posledica končanja postopka prisilne poravnave, status pravnomočnost sklepa o potrditvi prisilne poravnave vpliva na prenehanje upnikovih pravic, in sicer ne more več uveljavljati plačila njegovih navadnih terjatev, v višjem znesku od deleža določenega v potrjeni prisilni poravnavi, pred potekom rokov za plačilo, določenih v potrjeni prisilni poravnavi in obresti od tega zneska (Ministrstvo za finance, 2015, str. 3).

2.2.2 Načela postopka prisilne poravnave

Načela postopka prisilne poravnave lahko razvrstimo v dva sklopa, in sicer:

- prvi sklop splošnih načel insolventnih postopkov, ki veljajo za postopek poenostavljene prisilne poravnave, postopek stečajja in postopek prisilne poravnave in
- drugi sklop posebnih načel, ki veljajo samo za postopek prisilne poravnave.

Splošna načela insolventnih postopkov so opredeljena v 3. poglavju ZFPPIPP, pri čemer so načela skupna tako za postopek prisilne poravnave kot za stečajne postopke. Navedeno pomeni, da razen če zakon določa drugače, se posamezna določba uporablja samo za posamezno vrsto, torej le za postopek prisilne poravnave ali za stečajni postopek.

2.2.2.1 Načelo enakega obravnavanja upnikov

Načelo enakega obravnavanja upnikov ureja 46. člen ZFPPIPP in je temeljno načelo insolvenčnega prava. Iz veljavne zakonske ureditve izhaja, da omenjeno načelo zahteva, da je potrebno vse upnike, ki so v razmerju do insolventnega dolžnika v enakem položaju, obravnavati pravično, torej na enak način (46. člen ZFPPIPP). Vendar to ne pomeni nujno, da je potrebno vse upnike obravnavati na enak način, ampak pomeni, da je potrebno upnike v enakem položaju obravnavati enako.

To načelo se uresničuje pred uvedbo postopka zaradi insolventnosti s pravilom, ki je določen v 34. členu ZFPPIPP, po katerem je takojšnja dolžnost dolžnika, ko postane insolventen, da mora vse svoje upnike obravnavati enako, sicer so člani dolžnikovega posloводства in organa nadzora upnikom odškodninsko odgovorni (Plavšak, 2008, str. 71).

V postopku prisilne poravnave se obravnavano načelo uresničuje v 143. in 144 členu ZFPPIPP, po katerih mora dolžnik vsem upnikom, ki so v enakem položaju, ponuditi enake pogoje prisilne poravnave in sicer enak delež in roke plačila njihovih terjatev, ali enake pogoje pretvorbe njihovih terjatev v kapitalske deleže pri dolžniku. Načelo se uresničuje s pravilom, ki je določeno v 40. členu ZFPPIPP in ureja, da mora dolžnik upnike obravnavati enako tudi po potrditvi prisilne poravnave (Plavšak, 2008, str. 71).

2.2.2.2 Načelo zagotavljanja najboljših pogojev za plačilo upnikov

Načelo zagotavljanja najboljših pogojev za plačilo upnikov ureja 47. člen ZFPPIPP. Omenjeno načelo zahteva, da se upnikom zagotovijo najugodnejši plačilni pogoji glede višine in plačila in rokov izplačila terjatev. V postopku prisilne poravnave se načelo uresničuje tako, da se morajo upnikom zagotoviti ugodnejši plačilni pogoji njihovih terjatev, kot bi jih prejeli, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek (Plavšak, 2008, str. 72).

2.2.2.3 Načelo hitrosti postopka

Načelo hitrosti postopka zahteva, da insolventni postopki potekajo hitro in brez nepotrebnega zavlačevanja (Plavšak, 2008, str. 72). Po 48. členu ZFPPIPP morajo biti sodni postopki izvajani v rokih, ki jih predpisuje ZFPPIPP.

V postopku prisilne poravnave se načelo hitrosti postopka določa tako, da postopek poteka hitro in brez potrebnega zavlačevanja. Dolžnost sodišča je, da mora svoja procesna dejanja izvajati v zakonsko določenih rokih. Ker je dolžnik insolventen, je potrebno ukrepati hitro, saj je tako večja možnost za uspešno finančno prestrukturiranje dolžnika. Prekinitev postopka prisilne poravnave je v nasprotju za namenom prisilne poravnave (VSL sklep Cst 392/2014).

V nadaljevanju so opredeljena **dodatna posebna načela**, ki veljajo le za postopek prisilne poravnave.

2.2.2.4 Načelo uravnovešenosti interesov upnikov za poplačilo terjatev in interesa insolventnega dolžnika za njegovo finančno prestrukturiranje

Načelo uravnovešenosti interesov upnikov za poplačilo terjatev in interesa insolventnega dolžnika za njegovo finančno prestrukturiranje ureja 136. člen ZFPPIPP. Omenjeno načelo se pri postopku prisilne poravnave vodi (Plavšak, 2008, str. 125) zato:

- da se insolventnemu dolžniku omogoči finančno prestrukturiranje, na podlagi katerega postane kratkoročno plačilno sposoben, in
- da se upnikom zagotovijo ugodnejši pogoji plačilo njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek.

Z ekonomskega vidika se omenjeno načelo opira na splošno uveljavljena spoznanja, da v primeru če podjetje postane insolventno, v ospredje stopijo interesi upnikov, ki postanejo nadrejeni interesom lastnikov. Slednje pomeni, da je interese lastnikov za nadaljevanje poslovanja podjetja dovoljeno uresničevati v obsegu, če s tem niso ogroženi interesi upnikov, da prejmejo poplačilo svojih terjatev v čim višjem deležu. Zato je postopek prisilne poravnave mogoče voditi samo, če dolžnik dokaže, da obstaja najmanj 50 odstotna verjetnost, da bodo upniki na podlagi predlagane prisilne poravnave prejeli ugodnejše plačilo svojih terjatev, kot bi ga prejeli, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek (Plavšak, 2008, str. 125).

2.2.2.5 Načelo razkritja finančnega položaja in poslovanja dolžnika

Načelo razkritja finančnega položaja in poslovanja dolžnika ureja 137. člen ZFPPIPP in je dopolnilno načelo, prek katerega se uresničuje temeljno načelo enakopravnega

obravnavanja upnikov (Plavšak, 2000, str. 82). Omenjeno načelo pravi, da mora dolžnik upnikom razkriti svoj finančni položaj in poslovanje ter jim podati informacije za presojo (ZFPPIPP; 137. člen):

- ali je dolžnik insolventen,
- ali bo izvedba načrta finančnega prestrukturiranja omogočila tako finančno prestrukturiranje dolžnika, da bo postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben, in
- ali bodo upnikom s potrditvijo prisilne poravnave, ki jo predlaga dolžnik, zagotovljeni ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek.

2.3 Namen postopka prisilne poravnave

Postopek prisilne poravnave se vodi z namenom, da se pri dolžniku odpravi dalj časa trajajoče plačilne nesposobnosti oziroma prezadolženost, torej ekonomsko stanje, zaradi katerega se nad dolžnikom lahko začne stečajni postopek (Plavšak, 2000, str. 60). Torej namen prisilne poravnave je, da se insolventnemu dolžniku omogoči finančno prestrukturiranje in da se upnikom zagotovijo ugodnejši pogoji poplačila njihovih terjatev, kot pa v primeru stečaja. Če primerjamo prisilno poravnavo in stečaj, se omenjena pravna postopka razlikujeta po namenu in posledicah. Prisilna poravnava ima dvojno pravno naravo, in sicer pravno naravo pogodbe, pri čemer se zavežeta dolžnik in upnik ter pravno naravo sodnega pravnega akta. V okviru stečajnega postopka zadevni gospodarski subjekt zaključi pomembne začete posle, z namenom, da se prepreči zmanjšanje stečajne mase ter zatem preneha poslovati (Puharič, 2015, str. 7).

Med tem, ko v primeru stečajnega postopka prenehajo pooblastila dolžnikovih zastopnikov pa v primeru postopka prisilne poravnave ne prenehajo v celoti, vendar se le omejujejo.

Namen postopka prisilne poravnave je z uresničevanjem ukrepov iz načrta finančnega prestrukturiranja omogočiti, da bo podjetje postalo kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobno in da bo lahko začelo odplačevati svoje kreditne obveznosti ter nadaljevalo s pridobitno dejavnostjo. Finančno prestrukturiranje je celota ukrepov, ki se izvedejo, da bi dolžnik postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben in lahko vključuje (15. člen ZFPPIPP):

- zmanjšanje in odložitev zapadlosti dolžnikovih obveznosti,
- pri kapitalski družbi: izvedbo povečanja osnovnega kapitala z novimi stvarnimi vložki, katerih predmet so terjatve upnikov do dolžnika, ali z novimi denarnimi vložki in

- druge ukrepe, katerih izvedba v skladu s pravili poslovno-finančne stroke omogoča odpravo vzrokov dolžnikove insolventnosti in zagotavlja, da dolžnik postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben.

Izvedba finančnega prestrukturiranja dolžnikovega podjetja v postopku prisilne poravnave zagotavlja, da (136. člen ZFPPIPP):

- sedanji družbeniki dolžnika lahko obdržijo samo tak delež v osnovnem kapitalu dolžnika, ki ustreza vrednosti preostanka premoženja dolžnika, ki bi ga prejeli, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek,
- se upnikom zagotovijo ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek, ob upoštevanju vrstnega reda in drugih pravil poplačila prednostnih, navadnih in podrejenih terjatev ter zavarovanih terjatev v stečajnem postopku,
- se nadaljuje poslovanje dolžnikovega podjetja oziroma rentabilnega dela tega podjetja.

2.4 Ukrepi finančnega prestrukturiranja

Finančno prestrukturiranje je celota ukrepov, ki se izvedejo da bi dolžnik oziroma njegov podjetje znova postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben. Ukrep finančnega prestrukturiranja je vsak ukrep, ki se izvaja v skladu s pravili poslovno-finančne stroke in omogoča odpravo vzrokov dolžnikove insolventnosti in zagotavlja, da dolžnik znova postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben (Plavšak, 2014b, str. 954-955).

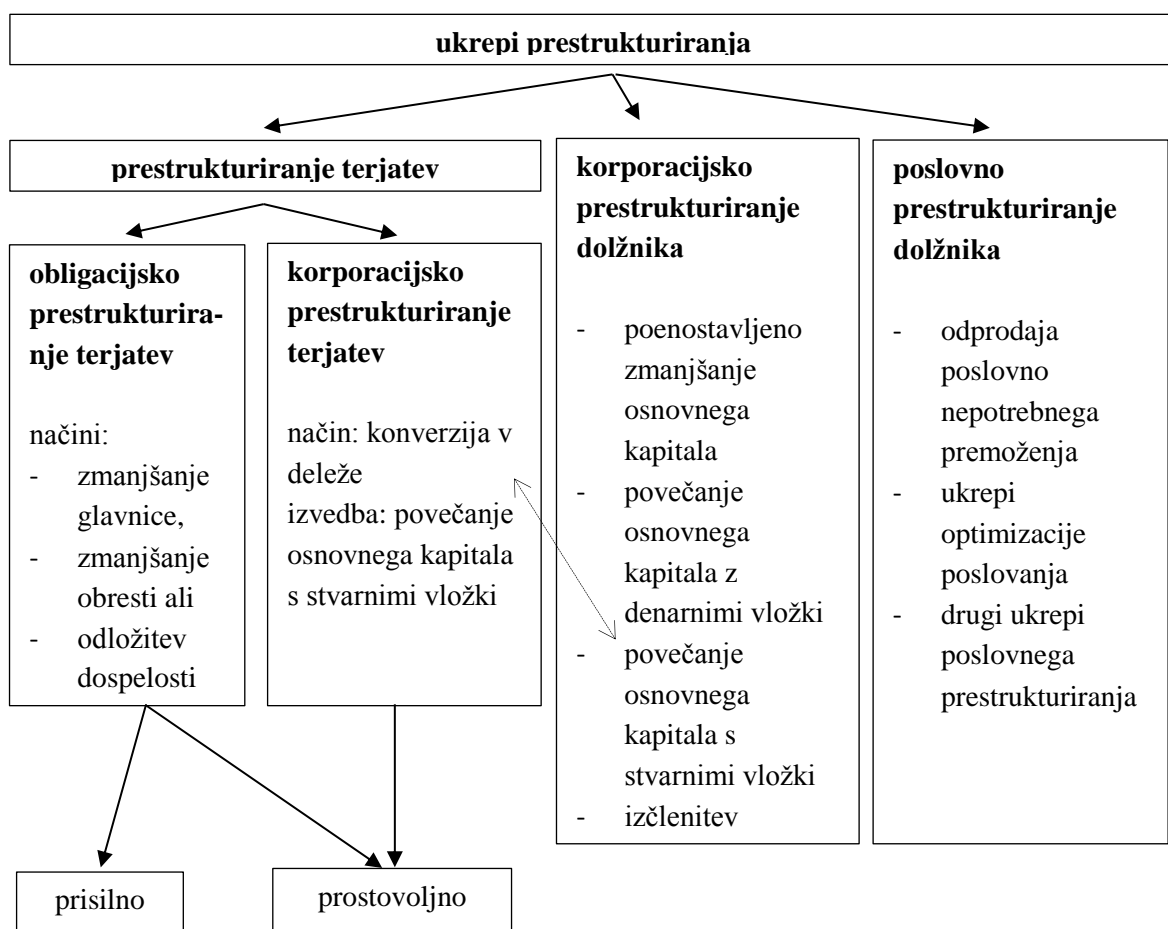
Ukrepi finančnega prestrukturiranja se razvrščajo po različnih merilih in Plavšakova (2013, str. VI) opredeljuje v okviru ZFPPIPP najpomembnejše razvrstitve po merilu, kako ukrep učinkuje na terjatve upnikov in ali je za njegovo izvedbo v postopku prisilne poravnave potrebno opraviti ustrezno korporacijsko dejanje dolžnika (Plavšak, 2014b, str. 955).

Vrste ukrepov finančnega prestrukturiranja lahko razvrstimo v tri skupine (Plavšak, 2014b, str. 955-956):

1. V prvo skupino spadajo **ukrepi, ki učinkujejo na terjatve upnikov** (istočasno na obveznosti dolžnika do upnikov) in zanje se uporablja skupni izraz **prestrukturiranje terjatev**. V okviru teh ukrepov se povzročijo različne vrste sprememb terjatev, kot so zmanjšanje glavnice terjatev, znižanje obrestne mere, odložitev dospelosti terjatve oziroma prenehanje terjatve (v primeru njene konverzije v deleže). Glede na učinke se ukrepi prestrukturiranja razvrščajo v dve podskupini:

- v prvo podskupino spadajo **obligacijsko prestrukturirane terjatve**, kjer med upnikom in dolžnikom ostane obligacijsko razmerje in pristaneta na dogovor, da se zmanjša glavnica terjatve, zniža obrestna mera ali odloži dospelost terjatve;
- v drugo podskupino spadajo **korporacijsko prestrukturirane terjatve** ali **konverzija terjatev v deleže**, kjer med upnikom in dolžnikom preneha obligacijsko razmerje in nastane korporacijsko razmerje. Do tega pride v primeru, kadar se upnik na podlagi alternativne ponudbe odloči za vplačilo novih delnic s stvarnim vložkom. Hkrati pa mora dolžnik pri tem ukrepu povečati osnovni kapital s stvarnimi vložki.

Slika 2: Shema ukrepov prestrukturiranja terjatev

Vir: N. Plavšak, *Ukrepi finančnega prestrukturiranja*, 2014b, str. 956.

2. V drugo skupino spadajo ukrepi, pri katerih je v postopku prisilne poravnave potrebno opraviti ustrezno korporacijsko dejanje dolžnika ali tako imenovan izraz **korporacijsko prestrukturiranje dolžnika**. Sem razvrščamo:

- poenostavljeno zmanjšanje osnovnega kapitala,
- povečanje osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki,

- povečanje osnovnega kapitala s stvarnimi vložki (zaradi izvedbe konverzije terjatev v deleže) in
- izčlenitev.

3. V tretjo skupino spadajo **ukrepi, ki ne učinkujejo na terjatve upnikov**. V poslovni praksi se pogosto uporablja izraz **poslovno prestrukturiranje**. Sem sodijo prodaja poslovno nepotrebne premoženja, povečanje osnovnega kapitala z novimi denarnimi vložki in ostali ukrepi za optimizacijo dolžnikovega poslovanja.

Plavšakova (2014b, str. 957) opredeljuje prisilno in prostovoljno prestrukturiranje terjatev z zornega kota upnikov. V okviru prisilnega prestrukturiranja terjatev se učinkuje tudi na terjate tistih upnikov, ki niso privolili v sprejetje prisilne poravnave. Pri prostovoljnem prestrukturiranju terjatev pa vpliva samo na terjatve tistih upnikov, ki so se strinjali s prestrukturiranjem. Sem sodijo korporacijsko prestrukturiranje s konverzijo terjatev v deleže in prostovoljno prestrukturiranje zavarovanih terjatev (Plavšak, 2014b, str. 957).

2.5 Subjekti postopka prisilne poravnave

Stranke postopka zaradi insolventnosti prevzemajo v civilnem procesu z zakonom določene pravice in dolžnosti. Za njih velja, da so nosilci pravic in dolžnosti v samem procesu, ni pa nujno, da imajo pravice in dolžnosti v materialno pravnem razmerju (Plavšak, 2008, str. 73).

Poleg sodišča so najpomembnejši procesni subjekti vsakega postopka stranke postopka. V vsakem procesnem dejanju, v predhodnem in glavnem postopku, je določen položaj stranke, s katerim lahko vpliva na tek in izid postopka (Plavšak, 2008, str. 73). Korže (2014, str. 184) opredeljuje naslednje organe insolventnih postopkov:

- stvarno in krajevno pristojno sodišče,
- upravitelj,
- upniški odbor.

2.5.1 Sodišče

V 51. členu ZFPPIPP je stvarna pristojnost sodišča dodeljena okrožnemu sodišču. Za odločanje o postopkih zaradi insolventnosti je pristojno okrožno sodišče, tisto, na območju katerega ima insolventni dolžnik svoj sedež, oziroma na območju, na katerem ima insolventni zasebnik stalno prebivališče. V primeru odločanja o pritožbah v vseh postopkih zaradi insolventnosti, prevzame krajevno in stvarno pristojno Višje sodišče v Ljubljani. V insolventnih postopkih pred sodiščem odloča sodnik posameznik, sodniški pomočnik pa opravlja procesna dejanja, kot so obveščanje, objave in drugo. Proti sklepu sodnega pomočnika ali sodnega sodelavca odloča sodnik s sklepom, o ugovorih zoper njegove

sklepe lahko sam odloči tako, da jih spremeni ali pa ugovor pošlje v odločitev Višjemu sodišču (Korže, 2014, str. 184).

Sodišče mora stranki zagotoviti pravno varstvo v sporih iz osebnih in rodbinskih razmerij, iz delovnih in drugih civilnopravnih razmerij fizičnih ter pravnih oseb. To zagotovi tako, da abstraktno pravno normo uporabi glede na ugotovljeno dejansko stanje in izreče pravno posledico (Volk, 2004, str. 17).

Po navadi velja, da večja kot je stopnja prisile v postopkih, večja je vloga sodišč s sodnimi upravitelji in pri tem se poslovna logika prestrukturiranja nadomešča z administrativno logiko (Simoneti, 2014, str. 947).

2.5.2 Dolžniki

Splošno se uporablja izraz dolžnik v postopkih insolventnosti za dolžnika, ki je postal insolventen, kar pomeni da je trajneje nelikviden oziroma dolgoročno plačilno nesposoben. V ZFPPIPP se uporablja ta izraz v ožjem pomenu, za tistega dolžnika ali pravno ali fizično osebo, nad katerim se je začel postopek zaradi insolventnosti (Plavšak, 2008, str. 34).

Pri postopku prisilne poravnave in postopku (1. točka 385. člena ZFPPIPP) osebnega stečaja ima insolventni dolžnik položaj stranke v glavnem postopku.

Insolventno pravo opredeljuje finančno prestrukturiranje kot celoto ukrepov, ki se izvedejo, da bi dolžnik postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben. Različni ukrepi, s katerimi se lahko rešuje dolžnika, so (15. člen ZFPPIPP):

- zmanjšanje in odložitev zapadlosti dolžnikovih obveznosti,
- pri kapitalski družbi se izvede povečanje osnovnega kapitala, z novimi stvarnimi vložki, ki so lahko terjatve upnikov do dolžnika ali pa z novimi denarnimi vložki,
- drugi ukrepi, ki so v skladu s pravili poslovno-finančne stroke in pripomorejo k odpravi vzrokov dolžnikove insolventnosti.

O začetku postopka prisilne poravnave odloča sodišče na predlog predlagatelja za začetek postopka, ki sta ga upravičena vložiti dolžnik in osebno odgovorni družbenik dolžnika (139. člen ZFPPIPP). V 141. členu ZFPPIPP je določeno, kaj vse mora vsebovati predlog za začetek postopka prisilne poravnave. Poleg poročila o finančnem položaju in poslovanju dolžnika, revizorjevega poročila, poročila pooblaščenega ocenjevala vrednostnih papirjev in dokazila o plačilu začetnega predujma, mora predložiti še načrt finančnega prestrukturiranja.

Za dolžnika je pomemben dober načrt finančnega prestrukturiranja (ob ostali viziji podjetja), saj s tem lahko vpliva tako na kratkoročno, kot tudi dolgoročno, uspešno

poslovanje v prihodnosti. Hkrati mora biti načrt finančnega prestrukturiranja realno zasnovan, da ga potrdi tudi večina upnikov.

Načrt finančnega prestrukturiranja mora vključevati vse ukrepe finančnega prestrukturiranja, kateri so pomembni z namenom, da se odpravijo težave dolžnikove plačilne nesposobnosti.

2.5.3 Upravitelj

Upravitelj je v prvem odstavku 97. člena ZFPPIPP opredeljen kot organ postopka zaradi insolventnosti, ki zaradi varovanja in uresničitve interesov upnikov v tem postopku opravlja svoje pristojnosti in naloge, ki so določene v zakonu. Položaj upravitelja in upniškega odbora sta si podobna organa postopka zaradi insolventnosti, saj nimata položaja samostojnega procesnega subjekta. Razlika med položajem upravitelja in med procesnim položajem stranke se razlikuje po tem, da je stranka samo upravičena, ne pa tudi dolžna opravljati posamezna procesna dejanja v postopku. Med tem, ko je upravitelj dolžan opravljati posamezna in druga procesna dejanja v postopku zaradi insolventnosti (Plavšak, 2008, str. 87-88).

Obveznost upravitelja je, da mora vedno ravnati izključno v skladu z interesi naročitelja, ki mu morajo biti vodilo pri vseh poslih, ki jih opravlja zanj. Odškodninska odgovornost upravitelja v razmerju z upniki ima značilnost neposlovne odškodninske odgovornosti, za katero pa je značilno, da upravitelj in upnik pred nastankom te odgovornosti nista v medsebojnem poslovnem razmerju (Plavšak, 2008, str. 61. in 90).

Upravitelj svoje naloge in pristojnosti v postopkih zaradi insolventnosti opravlja odplačno. V postopku prisilne poravnave ima upravitelj pravico do nagrade, to so štiri vrste nadomestil (drugi in tretji odstavek 103. člena ZFPPIPP):

- nadomestilo za preizkus terjatev,
- nadomestilo za izdelavo poročila o izidu glasovanja o sprejetju prisilne poravnave,
- nadomestilo za izdelavo poročila o vpisu in vplačilu novih delnic ter
- nadomestilo za opravljanje nadzora upravitelja po 171. členu ZFPPIPP, ki se odmeri za vsak mesec trajanja postopka prisilne poravnave.

2.5.4 Upnik

Upnik ima položaj stranke v glavnem postopku, če v tem postopku uveljavlja terjatev do insolventnega dolžnika. V 57. in 58. členu ZFPPIPP so določena pravila o procesnih dejanjih, ki jih je dolžan opraviti upnik, da bi pridobil ali ohranil procesno legitimacijo. Terjatev je obligacijska pravica in se ta izraz uporablja enako, tako v ZFPPIPP, kot v obligacijskem pravu (Obligacijski zakonik).

ZFPPIPP opredeljuje pojem terjatve v 20. členu, kjer je navedeno, da terjatev pomeni pravico upnika od dolžnika zahtevati izpolnitveno ravnanje.

Prisilna poravnava predstavlja močan poseg v pravice upnikov in zaradi kompleksnosti upnikovega položaja se lahko uspešno izvede samo v posebnem sodnem postopku (Trsten. 2004). V enem mesecu od objave oklica o začetku postopka prisilne poravnave, mora upnik prijaviti svojo terjatev do dolžnika. Upnik s prijavo terjatev pridobi možnost glasovanja.

Začetek insolventnih postopkov se mora objaviti na javno dostopnih spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Upnike se pozove, da prijavijo svoje terjatve. V primeru postopka prisilne poravnave, morajo upniki prijaviti svoje terjatve v roku enega meseca po objavi oklica. Tisti upniki, ki s prijavo terjatev zamudijo, ne morejo glasovati o prisilni poravnavi in opravljati drugih procesnih dejanj. S prepozno prijavo terjatev sicer ne izgubijo svojih terjatev, vendar izgubijo možnost vplivanja na izid prisilne poravnave. Potrjena prisilna poravnava, kljub temu, da zanjo morebiti niso glasovali, učinkuje tudi na njihove terjatve.

V nadaljevanju so opisani pojmi, ki so povezani z instituti obligacijskega in stvarnega prava, saj se v postopkih zaradi insolventnosti pogodbene stranke razlikujejo po njihovih pravicah. ZFPPIPP v členih od 19. do 24. člena določa sledeče pravice, terjatve in definicije (19. – 21. člen ZFPPIPP):

- ločitvena pravica,
- nedenarna, zavarovana in nezavarovana terjatev,
- prednostna, podrejena in navadna terjatev,
- vodilna in predpisana obrestna mera in
- dvostranska pogodba in vzajemno neizpolnjena dvostranska pogodba.

19. člen ZFPPIPP opredeljuje **ločitveno pravico**, kot pravico upnika do plačila njegove terjatve iz določenega premoženja insolventnega dolžnika pred plačilom terjatev drugih upnikov tega dolžnika iz premoženja. Med ločitvene pravice, to so pravice od katerih ima imetnik pravico do prednostnega plačila iz vrednosti premoženja, ki je predmet ločitvene pravice, spadajo (Plavšak, 2008, str. 34):

- zastavna pravica,
- pridržna oziroma retencijska pravica in
- pravica fiduciarja pri prenosu lastninske pravice v zavarovanje.

V primeru, da je bila ločitvena pravica pridobljena v izvršilnem postopku, se uporabijo posebna pravila. Na primer, da upnik pridobi ločitveno pravico v izvršilnem postopku za

izterjavo denarne terjatve, z naslednjim izvršilnimi dejanji glede na vrsto izvršbe (Plavšak, 2008, str. 34):

- v primeru izvršbe na premične stvari z rubežem, se s tem pridobi zastavna pravica na zarubljenih stvareh,
- v primeru izvršbe na denarno terjatev dolžnika, se pridobi ločitvena pravica z rubežem in sicer, ko je sklep o rubežu vročen dolžnikovemu dolžniku,
- v primeru izvršbe na nepremičnine, se pridobi ločitvena pravica z zaznambo sklepa o izvršbi na nepremičnino.

V teoriji in v obligacijskem pravu ločimo več razvrstitev **terjatev**. Tako lahko razmejimo terjatve na denarne ali nedenarne, na zavarovane ali nezavarovane.

Po splošni opredelitvi obligacijskega prava ločimo terjatve glede na predmet izpolnitvenega ravnanja, na denarne in nedenarne terjatve. Pri opredelitvi denarnih terjatev spadajo denarne terjatve oziroma obveznosti. Nedenarne terjatve so tiste terjatve, ki vključujejo nedenarne dajatve ter storitve, opustitvene in dopustitvene terjatve (Plavšak, 2008, str. 35).

Definicija pojma nedenarne terjatve je opredeljena v dvajsetem členu ZFPPIPP, ki narekuje upniku zahtevati od dolžnika izpolnitev nedenarne dajatve ali izvedbo storitve. V istem členu je določena definicija zavarovanih terjatev, ki pravi, da je takšna terjatev zavarovana z ločitveno pravico. Za razliko od nezavarovane terjatve, ki je terjatev upnika in ni zavarovana z ločitveno pravico.

V dvajsetem členu ZFPPIPP sta opredeljeni definiciji **finančne in poslovne terjatve**. Omenjeni člen je posledica dopolnitev zakona z ZFPPIPP-F. Opredelitev dodatnih pojmov je bila namreč potrebna v zvezi z dodatnimi možnostmi ukrepov finančnega prestrukturiranja srednje ali velike gospodarske družbe, ki jih ureja ravno tako na novo urejen postopek preventivnega prestrukturiranja in posebna pravila za prisilno poravnavo (nad srednjo ali veliko družbo). Poslovna terjatev do dolžnika je vsaka terjatev do dolžnika, razen finančne terjatve. V skladu s pravili zakonodaje je finančna terjatev, ki je sklenjena na podlagi:

- kreditne pogodbe, pogodbe o izdaji bančne garancije ali drugega posla podobnih značilnosti,
- pogodbe o finančnem leasingu,
- posojilne pogodbe ali podobnih poslov, ki so sklenjeni z osebo nefinančnega sektorja,
- poročila ali drugih poslov enakih značilnosti,
- izvedenega finančnega instrumenta, katerega izdajatelj je dolžnik.

V enaindvajsetem členu ZFPPIPP so opredeljene nezavarovane terjatve in sem spadajo prednostne, podrejene in navadne terjatve. **Prednostne terjatve** so tiste terjatve, ki so izplačane pred navadnimi terjatvami in zanje prisilna poravnava ne učinkuje (2. Točka prvega odstavka 213. člena ZFPPIPP. Sem spadajo (21. člen ZFPPIPP):

- plače in nadomestila plač za naslednje tri mesece pred začetkom postopka zaradi insolventnosti,
- odškodnine za poškodbe,
- neplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka,
- plače in nadomestila plač delavcem, za katera nimajo potreb po delovnem mestu,
- odpravnine delavcem, ki so bili odpuščeni v času stečajnega postopka,
- davki in prispevki,
- nadomestila za neizrabljen dopust.

Po omenjenem členu spadajo **podrejene terjatve** prav tako med nezavarovane terjatve, ki se na podlagi pravnega razmerja med dolžnikom in upnikom, v primeru, da postane dolžnik insolventen, plačajo šele po celotnem plačilu vseh drugih nezavarovanih terjatev dolžnika. V primeru prisilne poravnave je za podrejeno terjatev značilno, da s pravnomočnostjo sklepa o potrditvi prisilne poravnave, preneha pravica upnika uveljavljati plačilo celotnega zneska podrejene terjatve (214. člen ZFPPIPP).

Navadne terjatve so vse tiste terjatve, ki niso niti prednostne, niti podrejene terjatve. Praviloma je teh terjatev največ.

V primeru premoženjskih pravic lastnika, govorimo o **izločitveni pravici**, ki je tista pravica, ko se iz stečajne mase izloči premoženje, ki ne spada stečajnemu dolžniku. Omenjena pravica ne velja za prisilno poravnavo, vendar jo omenjamo zaradi uporabe termina insolventnega prava. Sem spadajo premične stvari, nepremičnine.

V 23. členu ZFPPIPP sta opredeljena pojma vodilne in prepisane obrestne mere. **Vodilna obrestna mera** je obrestna mera, ki je uporabljena za posamezno šestmesečno obdobje, v Evropski centralni banki. Medtem, ko pa je **predpisana obrestna mera** tista obrestna mera, ki je zakonsko določena.

Naslednji člen v ZFPPIPP narekuje dvostransko pogodbo in vzajemno neizpolnjeno dvostransko pogodbo. **Dvostranska pogodba** je pogodba, pri kateri se upnik in dolžnik zavezujeta, da bosta opravila svoje pogodbene zahteve, medtem ko **vzajemno neizpolnjena dvostranska pogodba** pomeni, da je bila pogodba sklenjena pred začetkom postopka zaradi insolventnosti in pri kateri do začetka postopka zaradi insolventnosti nista niti dolžnik in upnik izpolnila svojih obveznosti ali pa nobeden od njiju ni obveznosti v pogodbi izpolnil v celoti (24. člen ZFPPIPP).

V postopkih zaradi insolventnosti je predmet obravnave tudi **kvalificirana finančna pogodba**, katere predmet so finančni instrumenti po zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov in izvedeni finančni instrumenti v povezavi z blagom ali emisijskimi pravicami kot osnovnim instrumentom, ki se lahko poravnajo s prenosom osnovnega instrumenta. Predmet pogodb v omenjenih postopkih je tudi **dogovor o izravnavi**, ki je pogodbeni dogovor med strankami, ki so vključene v posamezni kvalificirani finančni pogodbi (24. a člen ZFPPIPP).

Potrjena prisilna poravnava ne učinkuje na zavarovane terjatve, prednostne terjatve in izločitvene pravice.

3 UPNIKI IN UREDITEV POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE PO ZFPPIPP-F

V tem poglavju bo predstavljen upnikov položaj v postopkih prisilne poravnave in poenostavljene prisilne poravnave po določbah ZFPPIPP-F. Opredelila bom zadnje spremembe in dopolnitve ZFPPIPP in izpostavila pomen sprememb na položaj upnika. V ugotovitvah bom povzela ključne ugotovitve in pri tem poskušala odgovoriti na zastavljeno raziskovalno vprašanje, ali dosedanja ureditev na področju prisilne poravnave zaradi sistemskih slabosti omogoča izčrpavanje?

Osrednja novost novele ZFPPIPP-F je nov postopek preventivnega prestrukturiranja, ki naj bi zagotovil boljše pogoje za učinkovitejše prestrukturiranje slovenskega gospodarstva. Na področju prisilne poravnave so bile dopolnitve splošnih pravil in nova posebna pravila o postopku prisilne poravnave nad veliko in srednjo družbo (Plavšak, 2013a).

Konec leta so bile hkrati z uvedbo nove novele ZFPPIPP-F začeta tudi izvajanja sanacije bank. Na potrebo po spremembi insolventne zakonodaje so glasno opozarjale banke, saj so se pri trenutni zakonodaji soočale s problematiko varovanja upnikov, saj ZFPPIPP ne varuje dovolj upnikov in po njihovem mnenju daje preveč pravic formalnim lastnikom, ki so v ekonomskem smislu že izgubili vse (Simoneti, 2014, str. 947). Simoneti (2014, str. 497) opisuje zadnje spremembe insolventne zakonodaje kot »pragmatično rešitev, ki dopolnjuje obstoječo ureditev in še vedno vsebuje posebnosti glede na mednarodno uveljavljene standarde, vendar upošteva institucionalne omejitve na strani sodišč in upraviteljev, je skrbno integrirana v širši okvir obstoječe gospodarske zakonodaje in jo je zato mogoče takoj implementirati«. Prav tako poudarja, da z novelo ZFPPIPP-F insolventna zakonodaja ostaja zelo kompleksna in podrobna, vendar dopolnitve so doprinesle nekatera pomembna nova izhodišča in ukrepe, ki so zelo uporabna v trenutnih kriznih razmerah (Simoneti, 2014, str. 947).

Ob tem velja opozoriti na nov postopek preventivnega prestrukturiranja. Omenjeni predinsolventni postopek se vodi z namenom, da se dolžniku, za katerega se predvideva, da bo v roku enega leta postal insolventen, omogoči, da na podlagi sporazuma o finančnem prestrukturiranju izvede ustrezne ukrepe prestrukturiranja svojih finančnih obveznosti in prav tako druge ukrepe finančnega prestrukturiranja, ki so potrebni za odpravo vzrokov, da bi postal insolventen. Postopek je dovoljen za dolžnike, kot so velike ali srednje družbe, medtem ko za mikro in majhna podjetja ni mogoč zaradi morebitnih zlorab postopka (MP, 2013, str. 2).

Namen preventivnega postopka je v učinkovitosti in enostavnosti sodnega postopka. Po mnenju Jadka (2014, str. 35) je postopek preventivnega prestrukturiranja omejen le na tiste upnike, ki imajo finančne terjatve, »torej na dobro poučene upnike, ki ne potrebujejo posebne zaščite sodišč«. Postopek preventivnega prestrukturiranja je vsebinsko in časovno povezan s postopkom prisilne poravnave, saj je prehod neuspešno končanega preventivnega postopka v postopek prisilne poravnave.

Jadek (2014, str. 37) ob položaju finančnih upnikov v postopku preventivnega prestrukturiranja izpostavlja, da lahko ti upniki izrabijo položaj, saj lahko vidijo ta postopek kot način, v katerem je mogoče interese manjšine upnikov podrediti interesom večine upnikov. Podlaga za takšno ravnanje je zaradi postopka, saj v njem lahko pridobijo informacije o dolžniku, ki lahko koristijo za morebiten poznejši upniški predlog prisilne poravnave.

3.1 Prisilna poravnava po ZFPPIPP-F

Dopolnjeno ureditev prisilne poravnave z novelo ZFPPIPP-F lahko razvrstimo v tri skupine sprememb in dopolnitev (Plavšak, 2013a):

- splošnih pravil o prisilni poravnavi,
- novih, posebnih pravil o postopku prisilne poravnave nad veliko ali srednjo družbo,
- ureditve poenostavljene prisilne poravnave.

3.1.1 Dopolnitve splošnih pravil o prisilni poravnavi

V prvi skupini sprememb ZFPPIPP spadajo dopolnitve splošnih pravil o prisilni poravnavi, katere lahko pravne institute razvrstimo v več sklopov (Plavšak, 2013a):

- črtanje praga zahtevanega poplačila,
- pri načelu absolutne prednosti so bila dopolnjena pravila o spremembi osnovnega kapitala, zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja,
- dopolnitve pravil na področju prestrukturiranja zavarovanih terjatev zaradi uspešnega prestrukturiranja,

- dopolnitve pravil o spremembi načrta finančnega prestrukturiranja.

Črtanje praga zahtevanega poplačila pomeni, da se odpravi drugi člen odstavka 143. člena ZFPPIPP, ki je predstavljal omejitev najnižjega dovoljenega deleža poplačila, najmanj 50 odstotkov in najdaljše dovoljene odložitve plačila, v roku štirih let. Glede omenjene ureditve so bili domači strokovnjaki zelo deljenih mnenj, vendarle na koncu je bila omenjena rešitev izbrana zaradi nasvetov tujih strokovnjakov in mednarodnih institucij, kot so Mednarodni denarni sklad, Evropska banka za obnovo in razvoj ter Evropska komisija (MZP, 2013, str. 3; Plavšak, 2013a).

3.1.2 Nova, posebna pravila o postopku prisilne poravnave nad veliko ali srednjo družbo

Spremembe in dopolnitve insolventne zakonodaje so v okviru postopka prisilne poravnave nad veliko in srednjo družbo prispevale z naslednjimi pravnimi oziroma procesnimi instituti (Jadek, 2014, str. 38; Plavšak, 2013a):

- načelo absolutne prednosti poplačila,
- upniki kot predlagatelji postopka prisilne poravnave,
- prestrukturiranje zavarovanih terjatev,
- prestrukturiranje navadnih finančnih terjatev,
- oblikovanje skupne ločitvene pravice,
- prestrukturiranje dolžnika z izčlenitvijo in
- ponovno prisilno poravnavo.

3.1.2.1 Načelo absolutne prednosti poplačila

Ureditev ZFPPIPP-F je v prisilno poravnavo sedaj uvedla načelo absolutne prednosti poplačila, ki velja v insolventnih postopkih (Jadek, 2014, str. 38). Omenjeno načelo določa, da se vrednost premoženja dolžnika v prisilni poravnavi in tudi v stečaju deli po doslednem vrstnem redu, dokler se terjatve predhodnega vrstnega reda ne poravnajo v celoti (Združenje manager, 2013). Pomembno je, da lastniki dolžnika izgubijo vse, če katerikoli upnik ni v celoti poplačan. Tako kot v stečaju, je tudi v prisilni poravnavi vrstni red poplačila naslednji:

- zavarovani upniki,
- prednostni upniki,
- navadni upniki,
- podrejeni upniki,
- lastniki.

V postopku prisilne poravnave je načelo absolutne prednosti poplačila v razmerju do lastnikov dolžnika izvedeno preko obveznega zmanjšanja osnovnega kapitala (Jadek, 2014, str. 38):

- za pokrivanje nepokrite izgube,
- za razliko med likvidacijsko in knjigovodsko vrednostjo sredstev insolventnega dolžnika.

Po mnenju Jadka (2014, str. 38) je prisilna poravnava po zadnji ureditvi vsebinsko virtualni stečaj dolžnika, saj je pravilo absolutne prednosti poplačila navedeno kot temeljno načelo prisilne poravnave, ki v 136. člen ZFPPIPP določa, da družbeniki dolžnika smejo obdržati v prisilni poravnavi le tak delež v osnovnem kapitalu dolžnika, ki ustreza vrednosti preostanka premoženja dolžnika, ki bi ga družbeniki prejeli, če bi bil nad dolžnikom začel stečajni postopek.

Prav tako Združenje manager (2013, str. 1) opozarja na dejstvo, da v postopku prisilne poravnave še vedno ni vpeljana načelo absolutne prednosti, ki je temeljno izhodišče učinkovitega insolventnega prava. Po njihovem mnenju, naj bi novela ZFPPIPP-F omogočala in spodbujala kršenje omenjenega načela in načela enakopravnosti upnikov z uvedbo možnosti, da se iz prestrukturiranja izvzamejo poslovne terjatve oseb nefinančnega sektorja in tudi posojila in druge finančne terjatve države in drugih.

3.1.2.2 Upniki kot predlagatelji postopka

Po noveli ZFPPIPP-F je upnikom omogočeno, da sami predlagajo postopek prisilne poravnave nad dolžnikom. Namen te spremembe je aktivna vključitev upnikov v postopke finančnega prestrukturiranja dolžnikov. Povod za omenjeno spremembo je zaradi prepozna reševanja insolventnih težav dolžnika samega (Jadek, 2014, str. 39).

Upniki lahko svojo pobudo v postopku prisilne poravnave udejanjajo preko pooblaščenca upnikov, ki je nov institut in je imenovan od upniškega odbora. Pooblaščenec upnikov spremlja vodenje tekočih poslov dolžnika in izvajanje ukrepov finančnega prestrukturiranja. Od poslovodstva dolžnika ima pravico zahtevati vse informacije, poročila in dokumentacijo, ki so pomembni za upnike (Jadek, 2014, str. 39).

3.1.2.3 Prestrukturiranje zavarovanih terjatev

V okviru ukrepov finančnega prestrukturiranja se je z novelo ZFPPIPP-F uvedlo prestrukturiranje zavarovanih terjatev. Za zagotovitev dolgoročne plačilne sposobnosti dolžnika je dopustno prisilno prestrukturiranje zavarovanih terjatev v dveh smereh (Jadek, 2014, str. 39):

- z odložitvijo dospelosti in / ali znižanjem obrestnih mer zavarovanih terjatev in / ali
- s preoblikovanjem ločitvenih pravic v skupne ločitvene pravice v korist vseh imetnikov zavarovanih terjatev kot skupnosti.

V primeru pravnomočne potrjene prisilne poravnave je zakonska posledica prestrukturiranja zavarovanih terjatev še razdelitev zavarovanih terjatev, ki nimajo nobenega učinka na glasovanje o prisilni poravnavi, na (Jadek, 2014, str. 39):

- novo zavarovano terjatev v višini tržne vrednosti sredstva zavarovanja, povečanega za 20 odstotkov in
- novo navadno terjatev, ki je v preostanku prejšnje zavarovane terjatve.

3.1.2.4 Prestrukturiranje navadnih finančnih terjatev

Prestrukturiranje navadnih finančnih terjatev je mogoče, če dolžnik pridobi soglasje upnikov imetnikov več kot 50 odstotkov vsote vseh navadnih in zavarovanih finančnih terjatev in potem lahko sodišču predlaga za spremembo načrta finančnega prestrukturiranja, da se ta nanaša samo na navadne finančne terjatve. Pri začetku takšne prisilne poravnave glasujejo poleg navadnih finančnih upnikov tudi upniki z zavarovanimi finančnimi terjatvami, kljub temu, da nanje prisilna poravnava neposredno ne bo imela vpliva. Zakonodajalec je takšen ukrep uvedel, ker poslovno večina prisilnih poravnav posredno učinkuje tudi na položaje zavarovanih finančnih upnikov (Jadek, 2014 str. 14).

Prisilna poravnava, ki se izvede samo s prestrukturiranjem navadnih finančnih terjatev, ne vpliva na poslovne terjatve in na zavarovane finančne terjatve. Upniški odbor ima kadarkoli možnost predlagati spremembo načrta finančnega prestrukturiranja tako, da se učinki finančnega prestrukturiranja raztegnejo na preostale navadne tj. poslovne terjatve in tudi na zavarovane terjatve (Jadek, 2014, str. 40).

3.1.2.5 Oblikovanje skupine ločitvene pravice

Uredba oblikovanja skupne ločitvene pravice je po noveli ZFPPIPP-F omogočena in se izvede na podlagi preoblikovanja individualnih ločitvenih pravic v skupne. Po mnenju Jadka (2014, str. 40) je bila omenjena uredba zasnovana, saj so velikokrat vsa sredstva dolžnikov obremenjena z zastavnimi pravicami različnih upnikov in prav tako prepletenost zavarovanj velikokrat onemogoča poslovno nujne ukrepe, povezane z ohranjanjem podjetja dolžnika. Za izvedbo omenjenega ukrepa zavarovanih terjatev, je potrebno spremeniti obresti in ročnost zavarovanih terjatev. Terjatev ostane upniku individualno, med imetniki takšnih terjatev pa nastane skupnost ločitvene pravice v pomenu skupnosti, kot je ta urejena v XVIII. poglavju Obligacijskega zakonika (OZ). Skupnost nastane, če je izglasovana iz razreda ločitvenih upnikov in sicer 85/100 vseh terjatev v razredu zavarovanih terjatev. Kljub temu, če skupnost ločitvenih pravic ni izglasovana, je prisilna

poravnava v preostalem delu normalno potrjena (Jadek, 2014, str. 40). Pri tem lahko skupna ločitvena pravica v nadaljevanju poslovanja dolžnika prispeva k enostavnejšemu financiranju podjetja, saj dolžniku omogoča lažje dogovarjanje o novih kreditih in zavarovanju istih (Jadek, 2014, str. 41).

3.1.2.6 Prestrukturiranje z izčlenitvijo

V okviru prisilne poravnave je z novelo ZFPPIPP-F uveden poseben ukrep, ki predvideva izčlenitev z ustanovitvijo ene ali več novih družb. Da se prestrukturiranje z izčlenitvijo lahko izvede, mora biti v načrtu finančnega prestrukturiranja izčlenitveni načrt. O izčlenitvi odločajo upniki z glasovanjem o prisilni poravnavi (Jadek, 2014, str. 41). Pri oblikovanju delitvenega načrta veljajo posebna pravila (221.o člen ZFPPIPP):

- na novo družbo se lahko prenese tisto premoženje dolžnika, ki je potrebno za opravljanje podjetja nove družbe;
- na novo družbo se lahko prenesejo samo tiste obveznosti, ki so zavarovane z ločitveno pravico na premoženju, ki se prenese nanjo;
- da se na novo družbo prenesejo le nove zavarovane terjatve, to so terjatve po razdelitvi.

Za prenosno družbo (družba, ki je v težavah in kot takšna zato predmet prestrukturiranja) pa načrt finančnega prestrukturiranja lahko predvidi različne možnosti. Možna je namreč tako izvedba prisilne poravnave, likvidacija (v primeru, da premoženje družbe zadošča za poplačilo vseh upnikov) ali stečaja. Ker s prenosom zdravega dela dolžnika z izčlenitvijo na novo družbo na prenosni družbi ne bi bilo mogoče nadaljevati podjetja, je smiselno pričakovati, da bodo načrt finančnega prestrukturiranja za prenosno družbo predvidevali tudi možnost stečajnega postopka, kot enega izmed načinov prisilnega prenehanja (Jadek, 2014, str. 41).

3.1.2.7 Ponovna prisilna poravnava

Novela ZFPPIPP-F je uvedla nov institut ponovne prisilne poravnave, ki je urejen v 221.v in 221.z členu ZFPPIPP. Zaradi gospodarskih razmer dolžniki niso mogli izpolniti obveznosti, ki so bile sprejete pri potrjeni prisilni poravnavi. Če upniki s svojimi izkazanimi terjatvami, v višini 50 odstotkov vsote vseh priznanih terjatev, izrazijo soglasje k postopku ponovne prisilne poravnave, ima dolžnik možnost sodišču predlagati ponovno prisilno poravnavo. Nova ureditev ureja, da lahko soglasje k ponovni prisilni poravnavi podajo tudi imetniki zavarovanih terjatev, ki so nastale do začetka prejšnje pravnomočno potrjene prisilne poravnave, kljub temu, da na zavarovane terjatve prejšnja prisilna poravnava ni učinkovala. Takšna ureditev je ločitvenim upnikom omogočila, da tudi oni lahko odločajo o začetku ponovne prisilne poravnave, saj ta lahko vpliva tudi na zavarovane terjatve (Jadek, 2014, str. 41).

Ponovna prisilna poravnava v primeru izčlenitve je lahko predmet stvarnih vložkov pri povečanju osnovnega kapitala nove družbe naslednji (Jadek, 2014, str. 41):

- zavarovane terjatve, prenesene na novo družbo in sicer v višini novih zavarovanih terjatev in
- nove navadne terjatve, ki so nastale po prejšnji prisilni poravnavi.

211.z člen ZFPPIPP določa, da prisilna poravnava učinkuje le na terjatve, na katere je učinkovala prejšnja pravnomočna potrjena prisilna poravnava. Hkrati lahko vključuje prestrukturiranje zavarovanih terjatev, torej tistih, ki so nastale do začetka postopka prejšnje pravnomočno potrjene prisilne poravnave. Ponovna prisilna poravnava nikoli ne more učinkovati na nove terjatve, ki so nastale po začetku postopka prejšnje prisilne poravnave (Jadek, 2014, str. 41).

3.2 Dopolnitev ureditve poenostavljene prisilne poravnave

Področje poenostavljene prisilne poravnave po noveli ZFPPIPP-F je bilo dopolnjeno z naslednjimi spremembami in dopolnitvami obstoječe ureditve (Plavšak, 2014a):

- v členu 221.a ZFPPIPP-F, ki določa subjekte, nad katerimi se lahko vodi omenjen postopek, je razširjen tudi na majhne družbe in podjetnike, ki ustrezajo merilom majhne družbe
- dodana je alternativna možnost, da upnik izjavo o glasovanju za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave izreče v navadni pisni obliki.

Na podlagi informacij o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Slovenije je poslovalo v letu 2013 61.312 družb. Med družbami je bilo 94,00 % mikro, 3,8 % majhnih, 1,2 % srednjih in 1,1 % velikih družb (AJPES, 2014, str. 3-4). Poenostavljena prisilna poravnava je omogočena tudi za majhne družbe in sicer za približno dodatnih 2.330 število družb.

V 221.b člen ZFPPIPP je dodana nova alineja, ki določa, da v tem postopku za dolžnika veljajo omejitve pri poslovanju, kot pri redni prisilni poravnavi. Dodana so nova pravila, potrebna za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave, ki jih ureja 221.e člen v določenih odstavkih. Bistvo teh sprememb je, da lahko upnik za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave poda pisno izjavo o soglasju in ni potrebno notarsko overiti soglasja. Dolžnik mora pri notarju priložiti vse izjave upnikov o soglasju za sprejetje poenostavljene prisilne poravnave in nato notar na zahtevo dolžnika sestavi notarski zapisnik o izidu glasovanja. V 221.f členu ZFPPIPP, ki ureja zahteve za potrditev poenostavljene prisilne poravnave, je v drugem odstavku določeno, da mora predlagatelj predložiti notarski zapisnik in sedaj ni več potrebno vseh pogodb.

3.3 Položaj upnikov v prisilni poravnavi

Zakonodajalec je pri snovanju predlogov novele ZFPPIPP-F navedel, na kakšen način naj bi novela povečala zaščito upnikov. Novela ZFPPIPP-F povečuje zaščito upnikov (MZP, 2013, str. 5) tako, da:

- imajo upniki možnost predlagati začetek postopka prisilne poravnave in predložiti načrt finančnega prestrukturiranja, kjer imajo več kot 20 odstotkov vseh finančnih terjatev do dolžnika,
- upniški odbor ali upniki, ki predlagajo začetek postopka prisilne poravnave, imajo možnost zahtevati, da jim sodišče podeli upravičenje za vodenje poslov dolžnika,
- ima upniški odbor pravico spremeniti dolžnikov načrt finančnega prestrukturiranja, če začetek postopka prisilne poravnave predlaga dolžnik.

Spremembe in dopolnitve ureditve postopka prisilne poravnave so vplivale na položaj upnikov v postopku. Novela ZFPPIPP-F je s spremembo ureditve postopka prisilne poravnave po mnenju Obrtne zbornice Slovenije (v nadaljevanju OZS) vplivala na položaj upnika, prav s črtanjem praga zahtevanega poplačila, ki je v preteklosti bilo določeno v 143. členu ZFPPIPP. OZS je mnenja, da ta ureditev »odpira vrata za popolno uničenje malega gospodarstva, ki posluje s podjetji, ki imajo možnost izpeljati prisilne poravnave«. Omenjeni minimalni prag poplačila upnikom je omogočal vsaj minimalno zaščito malih upnikov pred zlorabami. Položaj malih upnikov v prisilni poravnavi je, da vedno največ izgubijo in so brez možnosti vplivanja na sprejeto prisilno poravnavo (Obrtna zbornica Slovenije, 2013). Zakonodajalec je na opozorilo OZS glede varovanja manjših upnikov ukrepal in dodal uredbo, ki določa dodatno zahtevo za sprejetje prisilne poravnave in sicer mora za njeno sprejetje glasovati število upnikov, ki je večje od polovice števila vseh upnikov. To preprečuje, da bi nekaj velikih upnikov številnim majhnim upnikom vsililo pogoje poplačila njihovih terjatev, ki zanje niso sprejemljivi – torej, če je delež poplačila terjatev, za katere učinkuje prisilna poravnava, manjši od 50 odstotkov, ali če je njihovo poplačilo odloženo za obdobje, ki je daljše od štirih let (MZP, 2013, str. 3-4).

Prav tako v OZS menijo, da se z novelo ZFPPIPP-F rešuje banke na račun vseh ostalih upnikov. Banke so dobile vsa pooblastila, da bodo reševale svoje terjatve do dolžnikov, tudi na račun vseh ostalih upnikov. Prav tako naj bi izgubili vsa varovala v tem zakonu in bodo z njim postali tudi »žrtve« bank, velikih upnikov finančnih terjatev. Položaj malih upnikov v insolventnih postopkih v odnosu do večjih upnikov je neuravnotežen, saj imajo posamezni veliki upniki dodatni namen uveljaviti svoje interese na račun malih upnikov. Manjše terjatve v prisilni poravnavi predstavljajo veliko tveganje premoženja malih podjetnikov in izguba njih je lahko usodna (Obrtna zbornica Slovenije, 2013).

Uvedena možnost nudi upnikom možnost predlaganja začetka prisilne poravnave ter predložitvijo načrta finančnega prestrukturiranja, in sicer za tiste upnike, ki so skupno

imetniki več kot 20 odstotkov vseh finančnih terjatev dolžnika. Namen takšnega pravila kot možnost upnikom predložiti predlog za začetek prisilne poravnave je omogočiti predvsem bankam, da se aktivno vključijo v postopke finančnega prestrukturiranja večjih dolžnikov.

Kritika na možnost ponovne prisilne poravnave, kljub temu da še upniki niso bili po predhodni prisilni poravnavi poplačani je, da omenjena ureditev »retroaktivno posega v zakonodajo, ki je sedaj veljavna in terja zagotovitev minimalnega varstva nezavarovanih upnikov« (Obrtna zbornica Slovenije, 2013).

Ena iz med poglavitnih rešitev je bila v zvezi z predlogom prisilne poravnave, ki ga vključuje načrt finančnega prestrukturiranja. Slednji načrt finančnega prestrukturiranja je lahko omejen samo na zmanjšanje navadnih finančnih terjatev oziroma odložitvev rokov za njihovo plačilo.

Nove možnosti pri razlastitvi dolžnikov in prestrukturiranje zavarovanih terjatev ter izločanje zdravih jeder v prisilni poravnavi za srednje in velike družbe predstavljajo jasen in predvidljiv okvir tudi za prostovoljne dogovore v preventivnem in zunajsodnem postopku (Simoneti, 2014, str. 947). Simoneti (2014, str. 947) opozarja na stanje prezadolženih podjetij in je mnenja, da bi bilo potrebno večino zadev reševati po poslovni logiki in z iskanjem soglasja med velikimi upniki in dolžnikom brez sodišč. Reševanje problemov na takšen način se potrebuje poleg dodatnih pravnih orodij predvsem bolj aktivne in organizirane upnike (Simoneti, 2014, str. 947).

Kotnik (2014) je opozarjal o zlorabah prisilnih poravnav, ki naj bi prestrukturiranje dolgov dolžnikov po trenutni ureditvi omogočala predvsem dokončno izčrpavanje prezadolženih podjetij s strani lastnikov in uprave, po katerem za upnike ne ostane nič. Glede na preučitev zakonodajne ureditve prisilne poravnave, ugotavljam, da načelo absolutne prednosti plačila, lastnikom v času prisilne poravnave bistveno otežuje namerno izčrpavanje podjetij (z namenom, da za upnike ne preostane nič). ZFPPIPP-F je namreč uveljavil določbo 136. člena ZFPPIPP, ki je v prejšnjih ureditvah insolventne zakonodaje ni bilo. 136. člen ZFPPIPP določa pravilo absolutne prednosti poplačila kot temeljno načelo prisilne poravnave, ki v določa, da družbeniki dolžnika smejo obdržati v prisilni poravnavi le tak delež v osnovnem kapitalu dolžnika, ki ustreza vrednosti preostanka premoženja dolžnika, ki bi ga družbeniki prejeli, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek.

3.4 Položaj upnikov v poenostavljeni prisilni poravnavi

Prednost upnikovega položaja v poenostavljeni prisilni poravnavi po noveli ZFPPIPP-F, se je zaradi dodatne alternative o glasovanju za sprejetje omenjenega postopka izboljšal. Po novi ureditvi lahko upnik odda izjavo o glasovanju omenjenega postopka v navadni pisni

obliki, kar zanj predstavlja lažje, hitrejše in cenejše glasovanje. Po drugi strani pa so se v praksi pogosto dogajale zlorabe zakonodaje dolžnikov, kateri so izkoristili pomanjkljiva pravila v okviru postopkov poenostavljene prisilne poravnave in namesto, da bi sledili načelom zakonodaje z namenom, da podjetje uspešno prestrukturira svoje dolgove, so se pri tem raje izognili plačilu obveznosti do dobaviteljev, tudi do davčnih.

Finančna uprava RS je natančno analizirala obravnave prestrukturiranja dolžnikov in ugotovila, da nekateri dolžniki načrtno slabijo terjatve do svojih dolžnikov, izvajajo odpise in povečujejo stroške z namenom, da pokažejo insolventnost, nato pa začnejo postopek poenostavljene prisilne poravnave in z možnim ugodnim ukrepom trenutne zakonodaje dosežejo odpis dolgov. Prav tako zaznavajo, da je v skoraj vseh primerih prisotna visoka davčna obveznost dolžnikov (MZP, 2015, str. 10).

3.5 Ugotovitve

Ureditve postopka prisilne poravnave po noveli ZFPPIPP-F so v okviru dopolnitev splošnih pravil o glasovanju o prisilni poravnavi porajala vprašanja, kako takšna dopolnitev vpliva na položaj upnika. Plavšakova (v Weber, 2014) je pojasnila, da novi pravni instituti za postopek prisilne poravnave nad dolžnikom, ki je kapitalska družba in ustreza merilom za srednje in velike družbe, omogočajo upnikom aktivnejšo udeležbo v postopku prisilne poravnave in vpliv na vsebino načrta finančnega prestrukturiranja. V primeru, če je postopek prisilne poravnave začel na predlog dolžnika, lahko upniški odbor zahteva spremembo načrta finančnega prestrukturiranja, prav tako lahko upniki, ki imajo skupno 20 odstotkov vseh finančnih terjatev do dolžnika, predlagajo začetek postopka prisilne poravnave (Weber, 2014).

Novela ZFPPIPP-F je doprinesla širok nabor možnih poti in ukrepov za finančno prestrukturiranje srednjih in velikih podjetij, ki so medsebojno konsistentno povezani. Predvsem pa dopolnjeni postopki omogočajo, da aktivni in organizirani upniki oblikujejo in sprejmejo ukrepe, ki jim zagotavljajo čim boljše poplačilo terjatev ob istočasnem nadaljevanju poslovanja povsod, kjer je ekonomski smisel. Zunaj-sodna poravnava omogoča hitrejše reševanje postopkov, nižje stroške, večjo prožnost postopkov, možnosti za aktivnejšo vlogo velikih finančnih upnikov, večjo prožnost pri oblikovanju ukrepov in možnost, da se dolžnik izogne negativni publiciteti, vendar je pri tem potrebno doseči soglasje. Na drugi strani pa so prednosti sodnih postopkov predvsem: prisilnost ukrepov tudi za nekooperativne upnike in lastnike, dosledno zagotavljanje prednostnega vrstnega reda poplačila, večja pravna varnost, širši zajem terjatev, formalizirani postopki prijavljanja, prerekanja, priznavanja ter razvrščanja terjatev (Simoneti, 2014, str. 947).

Ninčević (v Weber, 2014) opozarja, da bankam upnicam ni v interesu zmanjševati knjigovodske vrednosti svojih terjatev. Obenem Ninčević (v Weber, 2014) navaja, da se

»iščejo različni manevri, kako dejansko povečati poplačljivost, oziroma prikazati situacijo boljšo, kot je v resnici«.

4 ANALIZA UČINKOV PRISILNE PORAVNAVE V PRAKSI

V tem poglavju bom najprej opredelila raziskovalna vprašanja in zajeti vzorec. Predstavila bom metodologijo in utemeljila razloge za izbiro vzorca. V nadaljevanju poglavja bo predstavljena ocena stanja na področju postopkov zaradi insolventnosti. Sledila bo analiza učinkov prisilne poravnave z vidika upnikov, ki so predmet magistrskega dela. Podrobno bom predstavila gibanje postopkov prisilne poravnave in podala oceno stanja na obravnavanem področju. Nato bom predstavila sodne postopke prisilne poravnave, kjer bom analizirala načrte finančnih prestrukturiranj in stanje poplačila upnikov posameznih dolžnikov. Analiza je izvedena na osnovi registra insolventnih postopkov, ki jih sodišče v zakonskih rokih objavlja na uradnih spletnih straneh AJPES. Na koncu bom na osnovi preučitve zakonodaje iz predhodnega poglavja in rezultatov analize učinkov sodnih primerov podala odgovore na zastavljena raziskovalna vprašanja.

4.1 Raziskovalna vprašanja

Skladno z aktualnimi vprašanji stroke in različnimi mnenji glede učinkovitosti spremembe in dopolnitve insolventne zakonodaje v Sloveniji, sem zasnovala tri temeljna raziskovalna vprašanja.

Raziskovalno vprašanje 1. Novela ZFPPIPP-F je boljša rešitev za upnike v postopku prisilne poravnave.

Uvedba sprememb insolventne zakonodaje z ZFPPIPP-F na področju postopka prisilne poravnave, vpliva na položaj upnika. Za upnika je bila najpomembnejša sprememba novele ZFPPIPP-F, črtanje drugega odstavka 143. člena ZFPPIPP, ki je določal zaščito upnikov s pragom minimalnega praga poplačila terjatev in sicer v višini 50 odstotkov, najkasneje v štirih letih. Navedena sprememba je povzročila pomembne učinke. Pri tem sem si zastavila dve podvprašanji, prvo se navezuje na trajanje postopkov, drugo pa na delež poplačila. Ureditev prisilne poravnave po noveli ZFPPIPP-F ne zahteva več ukrepa minimalnega praga poplačila, ki je bil urejen, zato sta predmet preučevanja naslednji vprašanji:

- Pod kakšnimi pogoji so bili izvedeni predmetni ukrepi prestrukturiranja terjatev dolžnikov?
- Kakšne ukrepe prestrukturiranja so dolžniki ubrali za reševanje njihove insolventnosti?

Raziskovalno vprašanje 2. Postopki prisilne poravnave sledijo ciljem, načelom in poglobitnim pobudam iz prakse, ki jih je zakonodajalec zastavil v predlogu insolventne zakonodaje.

Nenehni poskusi urejanja insolventne zakonodaje poskušajo slediti razmeram gospodarstva in pri snovanju zakonodaje so pogoste obljube in obrazložitve pomena novih sprememb. Cilji in načela slednje novele so bili pospešitev insolventnih postopkov in odprava administrativnih ovir.

Raziskovalno vprašanje 3. Načelo absolutne prednosti poplačila je v postopku prisilne poravnave vpeljano.

Nekateri strokovnjaki ekonomskega in pravnega področja so različnih mnenj glede uveljavitve načela absolutne prednosti poplačila. Omenjeno načelo narekuje določeni vrstni red poplačila terjatev, pri katerem velja, da terjate poznejšega vrstnega reda ni dovoljeno poravnati, dokler se terjatve predhodnega vrstnega reda ne poravnajo v celoti.

4.2 Opis metodologije in vzorca

Namen magistrskega dela je analizirati zakonodajno ureditev na področju postopka prisilne poravnave in na osnovi preučitve sodnih primerov iz prakse analizirati stanje insolventnih postopkov. Za pridobitev podatkov in oceno stanja na področju prisilne poravnave sem uporabila metodo analize podatkov. Za razlago rezultatov analize sem uporabila deskriptivno statistiko, kjer sem opisala pomembne značilnosti podatkov analize.

Podatki za analizo sodnih postopkov so predvsem uradne objave v postopkih, zaradi insolventnosti na področju postopkov prisilnih poravn, ki so pridobljena iz AJPEs-a. Proučevala sem dolžnike, ki so v postopku prisilne poravnave in so deležni pravnih posledic uvedbe omenjenega postopka. Za pripravo analize učinkov postopka prisilne poravnave po noveli ZFPPIPP-F, sem zajela tiste dolžnike, pri katerih je bil postopek prisilne poravnave v procesnem dejanju v predhodnem postopku prisilne poravnave in sicer sklep o začetku postopka. V opazovalnem obdobju so zajeti vsi tisti sklepi o začetku postopka, ki so imeli datum dejanja od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2015, hkrati pa je potrebno opozoriti, da so bili nekateri dolžniki vključeni v procesnem postopku prisilne poravnave še iz prejšnje novele, zato so iz opazovane skupine izvzeti. Opazovano obdobje zajema leto 2014 in 2015, kar predstavlja dve leti, od kar je zadnja novela stopila v veljavo in pričakujem, da bom na osnovi obdelave podatkov sodnih postopkov, lahko podala oceno učinkov postopkov prisilne poravnave po zadnji noveli.

Učinkovitost novele ZFPPIPP-F sem preizkušala tako, da sem preučila postopke prisilnih poravn, ki so bili vodeni pod ureditvijo ZFPPIPP-E in pred uveljavitvijo ZFPPIPP-E (leti 2011, 2012) ter dobljene podatke primerjala.

Analiza ureditve zakonodaje pred novelo ZFPPIPP-E, v zvezi s primerjavo neuspešno izvedenih postopkov prisilnih poravn kaže, da je bilo v letu 2011 37 podjetij v postopku

prisilne poravnave, od tega se jih je 18 uspešno prestrukturiralo, 19 pa zaključilo s stečajem. V letu 2012 je bilo 41 podjetij v postopku prisilne poravnave, od tega se jih je 23 uspešno prestrukturiralo, ostalih 18 pa je bilo neuspešnih in pričelo s stečajem. Na podlagi preučitve analize ureditve zakonodaje, ki je veljala pred novelo ZFPPIPP-E bom ocenila, ali je takratna zakonodaja dejansko povzročila več stečajev izvirajočih iz postopkov, ki so se začeli skozi prisilno poravnavo, saj navedeno izhaja iz primerjave med letoma 2011, 2012 in ureditvijo, ko je veljala novela E.

Novela ZFPPIPP-E je začela veljati 15. junija 2013 in je veljala do 6. decembra 2013. V tem obdobju je bilo 19 podjetij v postopku prisilne poravnave, od tega se jih 12 ni prestrukturiralo, saj so ustavili postopek prisilne poravnave in začeli s stečajnim postopkom. Ostalo je 7 podjetij, ki so uspešno prestali prisilno poravnavo. Pri postopkih prisilnih poravnav sem preučevala odpise terjatev, trajanja postopkov, velikosti in struktura družb.

Za pridobitev podatkov o proučevanih dolžnikih, ki so v postopkih prisilne poravnave, sem opazovala procesna dejanja začetka postopka. Kljub temu, da se pravne posledice uvedbe postopka prisilne poravnave pričnejo z začetkom naslednjega dne po vložitvi predloga za prisilno poravnavo (150. člen ZFPPIPP), sem za poglobljeno preučevanje izbrala sklepe o začetku postopka, saj ta odloča ali dolžnik izpolnjuje pogoje za prisilno poravnavo.

V letu 2014 je bilo vseh 33 začelih postopkov prisilne poravnave, medtem ko je bilo leto kasneje objavljenih 13 sklepov, kjer so dolžniki reševali njihovo insolventnost. Razplet začetkov postopkov prisilne poravnave je bil različen in sicer, od 46 dolžnikov je 19. dolžnikom uspelo uspešno izpeljati sanacijo insolventnosti. Tako so iz opazovanega obdobja izvzeti vsi tisti dolžniki, pri katerih je bil ustavitev postopka prisilne poravnave zaradi umika, oziroma začetka stečajnega postopka ter vsi tisti postopki, ki so še v teku. V vzorcu je zajetih 19 dolžnikov, ki so se uspešno prestrukturirali po noveli ZFPPIPP-F in imajo status pravnomočnosti končanja postopka potrjen.

4.3 Pregled področja postopkov zaradi insolventnosti

V tem poglavju predstavljam pregled področja postopkov zaradi insolventnosti, saj je novela ZFPPIPP-F normativno prispevala k spremembam za prestrukturiranje slovenskega gospodarstva. Za oceno stanja na področju postopkov zaradi insolventnosti sem črpala podatke iz Ajpesa.

Na podlagi pregledov procesnih dejanj v predhodnem postopku sem na osnovi sklepov o začetku postopkov v letih 2013, 2014 in 2015 ugotovila, koliko je bilo začelih postopkov sodnega prestrukturiranja. Število postopkov, ki so bili začeti, je prikazano v naslednji Tabeli 1.

Tabela 1: Število pričetih postopkov sodnega prestrukturiranja v obdobju 2013-2015

Vrsta postopka	Leto 2013		Leto 2014		% sprememb 14/13	Leto 2015		% sprememb 15/14
	Skupaj	Na mesec	Skupaj	Na mesec		Skupaj	Na mesec	
Postopek prisilne poravnave	45	3,75	36	3,00	-20,00	15	1,25	-58,33
Postopek poenostavljene prisilne poravnave*	14	3,10*	108	9,00	190,32	124	10,33	14,82
Postopek preventivnega prestrukturiranja	0	0,00	9	0,75	0,00	6	0,50	-33,33
Skupaj	59	4,91	153	12,75	159,32	145	12,08	-5,22

Legenda: *Postopek poenostavljene prisilne poravnave je stopil v veljavo s 15. 8. 2013, zato povprečje postopkov ni izračunano na osnovi 12. mesecev, vendar je ponderirana vrednost 4,516.

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, letno.

Po podatkih za leto 2013, 2014 in 2015 lahko vidimo, da se trend postopka prisilne poravnave vsako leto zmanjšuje, medtem ko so se postopki poenostavljene prisilne poravnave občutno povečali v letu 2014 in se trend naraščanja omenjenega postopka nadaljuje tudi v letu 2015. Že ob hitrem pregledu na situacijo stanja lahko opazimo, da je postopek poenostavljene prisilne poravnave bistveno bolj zanimiv za dolžnike, kot postopek redne prisilne poravnave. Razlogi za takšno izbiro so, da je postopek poenostavljene prisilne poravnave bistveno cenejši, enostavnejši in hitrejši od rednega postopka.

V nadaljevanju sledi prikaz stanja uspešno prestrukturiranih podjetij, ki so njihovo insolventnost sanirali z redno ali poenostavljeno prisilno poravnavo ali s preventivnim prestrukturiranjem. Osnova za obdelavo tabele so pravnomočno potrjeni sklepi omenjenih postopkov, ki so pridobljeni iz Ajpesa.

V naslednjih tabelah je prikazano, koliko postopkov zaradi insolventnosti je bilo končanih s sklepom o potrditvi. Prikaz ne zajema števila sklenjenih zunajsodnih dogovorov o prestrukturiranju, ki so po navadi sklenjeni med upniki in dolžniki v predinsolventni fazi.

Tabela 2: Uspešna prestrukturiranja glede na vrsto postopka v obdobju 2013-2015

Tip postopka	Leto 2013		Leto 2014		Spremembe 14/13 v %	Leto 2015		Spremembe 15/14 v %
	Št.	Delež v %	Št.	Delež v %		Št.	Delež v %	
Redna prisilna poravnava	27	100,00	17	21,25	-37,04	19	18,45	11,77
Poenostavljena prisilna poravnava	0	0,00	61	76,25	/	78	75,73	27,87
Preventivno prestrukturiranje	0	0,00	2	2,50	/	6	5,82	200,00
Skupaj	27	100,00	80	100,00	196,30	103	100,00	248,48

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2015.

Prikaz primerjave med leti 2013 in 2015 pokaže, da je bilo v letu 2014 pravnomočno končanih za 262,96 % več postopkov prestrukturiranja kot v letu 2013, medtem ko večinski delež predstavlja preventivno prestrukturiranje. Primerjava podatkov za leto 2015 pokaže, da se število preventivnih prestrukturiranj trikrat povečalo, v primerjavi z letom prej. V letu 2015 je bilo za 27,87 % več poenostavljenih prisilnih poravnav, saj je po oceni MZP (2015, str. 5) razlog za to v povečanju aktivnosti prestrukturiranja majhnih in mikro družb.

Medinstitucionalna implementacijska skupina je pregledala strukturo družb po velikosti dolžnika, ki so se prestrukturirali v letih 2014 in delno 2015 (podatki so zajeti do oktobra 2015). Ugotovili so, da se je v letu 2015 število mikro družb skoraj za dvakrat povečalo v primerjavi s prejšnjim letom. Število dolžnikov po velikosti rangiranih kot majhna družba, se je zmanjšalo skoraj za polovico (MZP, 2015, str. 5).

Tabela 3: Ukrep prestrukturiranja navadnih terjatev pri poenostavljeni prisilni poravnavi

Ukrep prestrukturiranja	Leto 2014		Leto 2015	
	Delež plačila v %	Odložitev v letih	Delež plačila v %	Odložitev v letih
Navadne terjatve	47,79 %	4,62	37,78 %	4,38

Vir: Ministrstvo za pravosodje, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – redni postopek, 2015.

V postopku poenostavljene prisilne poravnave se pri v prisilnem prestrukturiranju lahko izvede samo prestrukturiranje navadnih terjatev (MZP, 2015, str. 5). Prikaz v Tabeli 3 zajema uporabljen ukrep prestrukturiranja navadnih terjatev, ki so bili predmet poenostavljene prisilne poravnave v letih 2014 in 2015. Podatki, za izračun povprečnega deleža plačila terjatev upnikom in odložitvev rokov za plačilo terjatev upnikom, so pridobljeni na osnovi Sklepov o potrditvi poenostavljene prisilne poravnave.

V letu 2014 je bilo vseh Sklepov o potrditvi poenostavljene prisilne poravnave 61, medtem ko se je to število v letu 2015 nekoliko povečalo, in sicer na 78. V letu 2014 je povprečje poplačil navadnih terjatev znašalo 47,79 %, ki so se izplačala v 4,62 letih. V letu 2015 pa je ta delež nekoliko nižji in je znašal 37,78 % poplačila terjatev, vendar v krajšem časovnem obdobju, v povprečju za 88 dni.

Če prikaz povračil in odložitvev rokov za plačilo terjatev interpretiram iz vidika upnika, lahko zaključim, da so morali upniki v letu 2015 v povprečju odpisati večji delež svojih navadnih terjatev, vendar so jih dobili nekoliko hitreje poravnave kot v letu prej.

Da bom lahko odgovorila na prvo raziskovalno vprašanje, ki se glasi, ali je novela ZFPPIPP-F boljša rešitev za upnike v postopku prisilne poravnave, v nadaljevanju prikazujem rezultate analize ekonomskih učinkov prisilnih poravnave pred novelo ZFPPIPP-F. Podatki so zajeti iz prakse prisilnih poravnave novele ZFPPIPP-E, ki je veljala od 15. junija do 6. decembra 2013. V tem obdobju je bilo 19 podjetij v postopku prisilne poravnave. Od tega je pri 12 podjetjih šlo za neuspešne postopke prisilne poravnave, ostalih sedem se pa je uspešno prestrukturiralo z omenjenim postopkom.

V okviru postopka prisilne poravnave sem želela orisati strukturo dolžnikov, po merilih Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1). V 55. členu ZGD-1 (42/2006, 60/2006 popr., 26/2007-ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFT, 100/2007 popr., 10/2008, 68/2008, 23/2009, Odl. US: U-I-2268/06-35, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 82/2013.) je določeno razvrščanje družb na mikro, majhne srednje in velike družbe. Razvrščanje poteka z uporabo navedenih meril na bilančni presečni dan letne bilance stanja in morajo izpolnjevati dve od treh meril. Zakon določa naslednja pravila za razvrščanje podjetij po velikosti (55. člen ZGD-1):

- **mikro družbo**, pri čemer mora družba izpolnjevati dve od treh meril:
 - v poslovnem letu ne presega povprečnega števila 10 delavcev,
 - čisti prihodki od prodaje ne presegajo 700.000 €,
 - vrednost aktive ne presega 350.000 €;

- **majhno družbo**, to je tista družba, ki ni mikro in izpolnjuje dve od treh meril:
 - povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
 - čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.000.000 €,

- vrednost aktive ne presega 4.000.000 €;
- **srednja družba**, ki ni mikro ali majhna in izpolnjuje dve od treh meril:
 - povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250,
 - čisti prihodki od prodaje ne presegajo 40.000.000 € in
 - vrednost aktive ne presega 20.000.000 €;
- **velika družba**, je družba, ki ni mikro, majhna ali srednja družba po prejšnjih merilih.

V času novele ZFPPIPP-F se je uspešno prestrukturiralo 7 podjetij, od katerih je bilo kar 6 družb z omejeno odgovornostjo in samo ena delniška družba. Štiri podjetja so bila po velikosti (55. členu ZGD) majhne družbe, eno srednje in dve podjetji kot velike družbe.

Analiza preučitve trajanja prisilnih poravnav v času novele ZFPPIPP-E je pokazala, da so postopki v povprečju trajali 271 dni. Od tega je bil najhitreje razrešen primer v 219 dneh in na drugi strani najdalj časa obravnavan primer s 363 dnevi.

Preučitev načrtov finančnega prestrukturiranja je pokazala, da so vsi dolžniki svojim upnikom predlagali minimalni prag odplačila terjatev. Takratna zakonodaja je urejala minimalno plačilo terjatev v višini najmanj 50 odstotnega poplačila, najkasneje v štirih letih. Vsi primeri so imeli isti delež plačila terjatev, v višini 50 odstotkov. Pri vseh primerih so bili opaženi ugodnejši pogoji poplačila terjatev v primeru prisilnih poravnav, kot pa v primeru stečaja.

Posledično odgovor na vprašanje ali je zakonodaja pred uveljavitvijo novele-E sprožila več stečajev in neuspešnih prisilnih poravnav, vidimo v analizi¹ izbranih insolventnih postopkov, iz katerih je razvidno, da je bilo leta 2011 skupno 37 podjetij v postopku prisilne poravnave, od katerih je bilo 18 subjektov (48,65 %) uspešno prestrukturiranih, nad ostalimi 19 subjekti (kar predstavlja 51,35 %) pa je bil začet stečajni postopek, to pomeni, da je bila prisilna poravnava neuspešna. Povprečni delež poplačila (navadnih oz. nezavarovanih) terjatev v letu 2011 je znašal 40,55 %, pri stečajih je delež poplačila teh terjatev znašal 18,57 %. Dalje je bilo leta 2012 v postopku postopkih prisilne poravnave skupno 41 podjetij, od tega jih je uspešno končalo postopek 23 (56,10 %), neuspešno oz. v stečaj pa je šlo 18 podjetij (43,90 %). Delež poplačila navadnih oz. nezavarovanih terjatev je v letu 2012 tako znašal, v primeru prisilnih poravnav, cca. 51,80 %, v stečaju pa je ta delež znašal zgolj 10,40 %. V letu 2013 je bil sprejet predlog ZFPPIPP-E, zaradi česar se obdobje 2013 deli na dva dela, in sicer obdobje pred uveljavitvijo novele (od 1. januarja do 15. junija 2013) ter obdobje po uveljavitvi novele. V obdobju pred uveljavitvijo novele ZFPPIPP-E je bilo nad skupno 23 podjetji začet postopek prisilne poravnave, od tega jih je

¹ Podatki so pridobljeni na spletnih straneh Ajpes (<http://www.ajpes.si/eobjave/default.asp?s=51>) za obdobje 2011 do 2013. Analiza se nanaša na podjetja, nad katerimi se je začel postopek prisilne poravnave.

bilo nad 18 oz. 78,26 % vseh podjetji uspešno prestrukturiranih v prisilni poravnavi, neuspešnih oz. podjetij nad katerimi se je začel stečaj pa je bilo 5 oz. 21,74 %. Obdobje po uveljavitvi ZFPPIPP-E kaže, da je bilo uspešno prestrukturiranih podjetij 7 oz. 36,84 %, 12 podjetij oz. 63,16 % pa je končalo v stečaju. Na podlagi navedenih podatkov je jasno razvidno, da je ZFPPIPP-E dejansko sprožila več stečajev in neuspešnih prisilnih poravnav, saj je odstotek uspešnosti prisilnih poravnav pred uveljavitvijo E in po uveljavitvi v istem letu (2013), nižji za kar 41,42 %. Iz navedenega izhaja, da se je v posledici spremembe zakonodaje poslabšal položaj gospodarskih subjektov, nad katerimi se je vodil postopek prisilne poravnave.

4.4 Ekonomski učinki novele ZFPPIPP-F v prisilni poravnavi pri upnikih

V tem poglavju prikazujem rezultate analiz posameznih raziskovalnih vprašanj, ki so opora pri preverjanju prvega raziskovalnega vprašanja. Vsi podatki sodnih primerov prisilnih poravnav so črpani iz uradnih objav Ajpesa, in sicer od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2015.

Tabela 4 izkazuje naslednje število obravnavanih zadev v skupini procesnih dejanj predhodnega postopka v postopkih prisilne poravnave. Prikaz zajema število sodnih sklepov o začetku postopka, ki so bili predmet dejanj v letih po zadnji noveli.

Tabela 4: Število začelih postopkov prisilne poravnave v predhodnem postopku glede na organizacijsko obliko dolžnika po noveli ZFPPIPP-F

Organizacijska oblika dolžnika	2014		2015		Delež sprememb 2015/2014
	Število začelih postopkov v predhodnem postopku	Razmerje v %	Število začelih postopkov v predhodnem postopku	Razmerje v %	
Družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.)	21	63,64	9	69,23	-57,14
Delniška družba (d. d.)	10	30,30	4	30,77	-60,00
Samostojni podjetnik (s. p.)	1	3,03	0	0,00	/
Zadružna organizacijska oblika z. o. o.)	1	3,03	0	0,00	/
Skupaj	33	100,00	13	100,00	-60,61

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2014, 2015.

Primerjava kaže, da je bilo v letu 2015 manj začetih postopkov prisilne poravnave in sicer za 60,61 % sklepov o začetku postopka manj, kot v letu 2014. Primerjava med letoma pokaže, da v obeh letih beležimo večji delež začetih postopkov prisilne poravnave pri družbah z omejeno odgovornostjo, šele potem sledi delniška družba.

Faza izdaje sklepa o začetku postopka prisilne poravnave je le predhodni postopek in nima odločujočega vpliva na prisilno poravnavo. Poleg omenjenega sem pregledala, kakšna procesna dejanja so se izvajala v postopkih prisilne poravnave. Izhajala sem na prikazanih začetih postopkih prisilne poravnave in zato, ker postopki trajajo različno, nisem razporejala tipe procesnih dejanj po letih, vendar sem le-te združila. S pomočjo tabele prikazujem stanje odvijanja postopkov prisilne poravnave dolžnikov.

Tabela 5: Odvijanje postopkov prisilne poravnave dolžnikov glede na tip procesnih dejanj v letih 2014 in 2015

Tip procesnih dejanj	Število	Delež v %
Sklep o ustavitvi postopka prisilne poravnave zaradi umika	3	6,52
Sklep o ustavitvi postopka prisilne poravnave in začetku stečajnega postopka	15	32,61
Sklep o potrditvi prisilne poravnave	19	41,30
V teku postopek prisilne poravnave	9	19,57
Skupaj	46	100,00

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2015.

Tabela 5 prikazuje koliko dolžnikov se je uspešno prestrukturiralo v postopku prisilne poravnave in koliko se jih (še) ni. Iz tabele je razvidno, da se je 19 dolžnikov uspešno prestrukturiralo, kar predstavlja cca. 40 % uspešnost od vseh začetih postopkov prisilne poravnave. Pri 15 dolžnikih je bil ustavljen postopek prisilne poravnave in pričet stečajni postopek, v večini ravno na pobudo upnikov. Pri 9 dolžnikih je postopek prisilne poravnave še vedno v teku, kakšen razplet postopka bo, glede na različne možnosti pa ne moremo predvidovati. Od vseh začetih postopkov prisilne poravnave je zaslediti tri primere dolžnikov, kjer je bila ustavitev omenjenega postopka zaradi umika. Razlogi za umik postopka prisilne poravnave so bili naslednji, da je:

- upnik in obenem predlagatelj postopka prisilne poravnave umaknil predlog za prisilno poravnavo in
- dolžnik umaknil predlog za začetek postopka prisilne poravnave.

4.4.1 Analiza načrtov finančnega prestrukturiranja v postopku prisilne poravnave

Dolžniki lahko svoje dolgove prestrukturirajo v rednem postopku ali pa v okviru posebnih pravil, ki so namenjena srednjim in velikim družbam.

Po mnenju Jadka (2014, str. 41), so bili mnogi načrti finančnega prestrukturiranja nerealni oziroma niso upoštevali nadaljnjega poslabšanja gospodarskega stanja v državi in zato je izpolnitev obveznosti dolžnikov po potrjeni prisilni poravnava večkrat nemogoča.

Tabela 6: Razvrstitev prisilnih poravnav podjetij po velikosti glede na merila 55. člena ZGD-1

Velikost dolžnika	2014		2015	
	Število	Razmerje v %	Število	Razmerje v %
Velika družba	1	20,00	5	35,71
Srednja družba	2	40,00	4	28,57
Majhna	1	20,00	3	21,43
Ostalo	1	20,00	2	14,29
Skupaj	5	100,00	14	100,00

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2015.

V tabeli se je v letu 2014 največ uspešno prestrukturiralo največ srednjih družb. V letu 2015 je bila najbolj pogosteje začeta prisilna poravnava pri velikih in srednjih družbah, sledila je pri majhnih družbah in potem še pri mikro družbah.

Po podatkih dolžnikov, ki so se uspešno prestrukturirali v postopku prisilne poravnave po noveli ZFPPIPP-F, so najpogostejši vzroki za nastanek njihove insolventnosti (Ajpes, 2016), naslednji:

- splošne gospodarske razmere,
- razmere v posameznih dejavnostih ter zaostreni pogoji poslovanja,
- prevrednotovalni odhodki,
- visok obseg finančnih obveznosti,
- upad obsega poslovanja,
- nezmožnost pridobitve dolgoročnih finančnih sredstev in visoki stroški financiranja.

Pri presoji uspešnosti novele ZFPPIPP-F sem upoštevala povprečno trajanje postopka prisilne poravnave, kjer sem preverjala raziskovalno vprašanje glede trajanje postopka. Pod drobnogled sem analizirala postopke prisilne poravnave dolžnikov iz vzorca, s tem, da sem pri pregledu predhodnega postopka zajela tudi predloge za začetek postopka prisilne poravnave, hkrati sem za tiste postopke, pri katerih so bili nepopolni predlogi slednje

zahteve upoštevala. Nepopolni predlogi postopka so vplivali na kasnejše obravnavanje glavnih postopkov, vendar dodatni porabljeni čas za potrebne dopolnitve, nisem upoštevala pri analizi kot zavlačevanje sodišč.

Namen analiziranja postopkov prisilne poravnave glede na časovni okvir je, ali vrste postopka povprečno trajajo v skladu z roki za dejanja v tem postopku.

Tabela 7: Trajanje dejanj v postopku prisilne poravnave dolžnikov

Vrsta dejanja/postopkov v postopku prisilne poravnave	Leto 2014		Leto 2015	
	Delež dolžnikov v %	Povprečje trajanje postopka (v dnevih)	Delež dolžnikov v %	Povprečje trajanje postopkov (v dnevih)
Predhodni postopek*	20,00	5,00	35,71	5,60
Predhodni postopek (dopolnitve)**	80,00	10,75	64,29	31,89
Glavni postopek	100,00	238,40	100,00	361,50
Celotni postopek***	100,00	263,40	100,00	384,00

Legenda:

*Predhodni postopek: od vložitve predloga do odločitve sodišča o začetku postopka.

**Predhodni postopek (dopolnitve): od vložitve predloga s potrebnimi dopolnitvami predloga do odločitve sodišča o začetku postopka

***Celotni postopek: od vložitve predloga do pravnomočno končanega postopka

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2015.

Analiza trajanja postopkov pri pregledu prehodnega postopka dolžnikov prikazuje, da povprečno predhodni postopki z dopolnitvami trajajo dlje, saj dolžniki potrebujejo dopolniti predloge za začetek omenjenega postopka. V letu 2014 je bil najhitreje dopolnjen zahtevek za dopolnitve predloga postopka prisilne poravnave opravljen v 14 dneh, medtem ko pa je najdaljša dopolnitev zahtevka trajala 43 dni. V letu 2015 so razlike v trajanju prehodnega postopka z in brez dopolnitev večje, kot pri letu prej, saj so trajale dopolnitve vlog v večini primerov dalj od 30 dni. Najhitrejši predhodni postopek z dopolnitvami je bil opravljen v 10 dneh, najdaljši pa v 58 dneh. Pregled prehodnih postopkov brez dopolnitev vlog kaže na malenkostno podaljšanje postopkov v primerjavi z letom prej, s tem da sodišča v povprečju obravnavajo vloge in nato izdajo sklepe za pričetek prisilne poravnave dolžnikov v doslednem času. Razlogi, da predhodni postopki z dopolnitvami trajajo tako dolgo, so pri večini primerov v reagiranju dolžnikov, ki imajo 15 dni časa od prejema zahtevka za dopolnitev predloga za začetek postopka prisilne poravnave, in tudi tistih upnikov, ki so pričeli s postopkom. Sodišča so svoje delo pri reševanju primerov opravila učinkovito.

Pri pregledu trajanja glavnega postopka sem ugotovila, da so v letu 2014 glavni postopki v povprečju trajali krajše, kot v letu 2015. Razlogi za to so, da se je v letu 2015 večje število večjih družb prestrukturiralo in prisilne poravnave so bile bolj kompleksne, v letu 2014 je bilo zaslediti bistveno manj vpisov in vplačil novih delnic. Postopki prisilnih poravnav, od vložitve predloga do pravnomočnega končanja postopka, v letu 2014 trajajo v povprečju 263 dni, v letu 2015 pa 384 dni.

4.4.2 Analiza sodnih postopkov glede na poplačilo upnikov

O sprejetju prisilne poravnave odločajo upniki z glasovanjem (200. člen ZFPPIPP). Sestavni del načrta finančnega prestrukturiranja je predlog prisilne poravnave in mora vsebovati vse ukrepe finančnega prestrukturiranja (Plavšak, 2014b, str. 957).

V okviru pregleda poplačila terjatev upnikom v prisilnih poravnavaх sem najprej analizirala navadne poslovne in finančne terjatve. Ti dve terjatvi sta z zornega kota upnikov v praksi najpogostejši. Ugotavljala sem, kakšni predmetni ukrepi pri prestrukturiranju omenjenih terjatev, so bili izvedeni.

Tabela 8 prikazuje, da je v delež plačila navadnih poslovnih terjatev upnikov v letu 2014 v povprečju znašal 30,00 %, z odlogom plačila 4,4 leta, medtem ko v letu 2015 je znašalo povprečno 26,71 % v 5,5 let. Analiza je pokazala, da v letu 2014 ni bilo nobenega prestrukturiranja navadnih finančnih terjatev. V letu 2015 je bilo pri 4 družbah od skupno 14 družb zaslediti prestrukturiranje navadnih finančnih terjatev, ki so jih odpisali v povprečju cca. 73 %, preostali del pa odplačali v 5,5 letih. Razvidno je, da se v večini primerov podjetja odločijo za prestrukturiranje njihovih navadnih poslovnih terjatev.

Tabela 8: Prestrukturiranje navadnih poslovnih in finančnih terjatev v letu 2014 in 2015

Posledice prestrukturiranja v spremembah	Navadne poslovne terjatve			Navadne finančne terjatve		
	2014	2015	2015/2014	2014	2015	2015/2014
Delež plačila v %	30,00	26,71	-10,97	0	26,71	n/a
Odložitev plačila v letih	4,40	5,50	25,00	0	5,50	n/a
Število prisilnih poravnav z izbranim ukrepom prestrukturiranja*	5,00	10,00	100,00	0	4,00	n/a

Legenda: * Število prisilnih poravnav z izbranim ukrepom prestrukturiranja: Število nam pove, koliko prisilnih poravnav od vseh prisilnih poravnav, v letu 2014 jih je znašalo 5, v letu 2015 pa 14. Glej tabelo št. 6.

Vir: Ajpes, Objave v postopkih zaradi insolventnosti, 2015.

Na osnovi analize iz Tabele 8 je mogoče povzeti, da ti podatki kažejo na slabše pogoje upnikov po noveli ZFPPIPP-F, kot po prejšnji ureditvi. V letu 2014 so bili upniki primorani odpisati v povprečju najmanj 20 % več terjatev, kot pa bi se to zgodilo po prejšnji ureditvi, ko bi bili poplačani najmanj 50 %. V letu 2015 se kaže še večja razlika med prejšnjo in zdajšnjo ureditvijo, saj je delež plačila terjatev upnikov še slabši. Na področju odložitve plačila se v letu 2014 še ne kaže tako velik razmik med prejšnjo in sedanjo ureditvijo. V letu 2015 je opaziti, da ukrep, ki je določal odložitev plačila terjatev na največ 4 leta, po prejšnji ureditvi nima več nobenega vpliva na prisilne poravnave. Primerjava med letom 2014 in 2015 kaže, da so se v letu 2015 pogoji za upnike v povprečju objektivno poslabšali.

Iz analize ni bilo zaslediti primera preoblikovanja ločitvenih pravic, izločitvene terjatve in vzajemno neizpolnjene dvostranske pogodbe. Preostali ukrepi finančnega prestrukturiranja, ki so bili predmet vsebine predloga prisilne poravnave, so bili tudi zavarovane terjatve in konverzija terjatev v deleže. Pri 57,14 % prisilnih poravnav se je potrdilo prestrukturiranje zavarovanih terjatev, kjer se bodo terjatve odplačevale v povprečju v 5,46 letih in upniki omenjenih terjatev bodo deležni razdelitev na nove zavarovane in nove nezavarovane terjatve le-teh. Medtem ko je bila pri skoraj vseh prisilnih poravnava sprejeta dana alternativna ponudba upnikom v skladu s 144. členom ZFPPIPP, da svoje terjatve prenesejo na dolžnika, kot stvarni vložek na podlagi povečanja osnovnega kapitala dolžnika (v tabeli t.i. konverzija). V večini primerov prisilnih poravnav se je zaradi pokrivanja nepokrite izgube zmanjšal dotedanji osnovni kapital na vrednost nič, nato pa se je osnovni kapital skladno z načrtom finančnega prestrukturiranja povečal za znesek novega osnovnega vložka. Delničarji, ki so bili že lastniki pred konverzijo terjatev, v celoti izgubijo korporacijske pravice.

Konverzija terjatev je tudi sicer pogost ukrep prestrukturiranja dolžnikov. Simoneti (2014, str. 950) izpostavlja, da je prav konverzija terjatev za upnike verjetno najmanj privlačna možnost, vendar je omenjena rešitev v številnih primerih edina pot, da se dolžniki prestrukturirajo. Prav tako opozarja na situacije, če gre za konverzijo po sili razmer, da morajo imeti upniki že na začetku vstopa v lastništvo jasno načrtano pot do izstopa v prihodnjih letih. Hkrati je potrebno upoštevati, da večina podjetij nima likvidirane kotacije delnic na borzi in s tem je prodaja manjšinskih deležev po ustrezni ceni precej vprašljiva. Z vidika upnikov je konverzija terjatev v manjšinske deleže, ki se jih ne da prodati, povsem enaka odpisu terjatev. Lastnikom pa predstavlja subvencijo, ki jo dobijo od upnikov (Simoneti, 2014, str. 950).

Analiza sodnih postopkov glede na poplačilo upnikov je pokazala, kakšne pogoje so upniki sprejeli v okviru zadnje zakonske ureditve. Rezultati analize so pokazali, da največ dolžnikov prestrukturira navadne poslovne, zavarovane in navadne finančne terjatve. Poleg omenjenega ukrepa prestrukturiranja, je bilo pri skoraj vseh primerih zaslediti konverzije terjatev v osnovni kapital.

4.5 Povzetek analize raziskovalnih vprašanj

Pred pričetkom raziskovanja upnikovega položaja v postopku prisilne poravnave pod ureditvijo novele ZFPPIPP-F sem si zastavila tri temeljna raziskovalna vprašanja. Opisala sem jih že v poglavju 4.1 Raziskovalna vprašanja in jih preverim s pomočjo izvedene analize.

Pregled rezultatov stanja insolventnih postopkov v Sloveniji kaže, da so v porastu predvsem postopki poenostavljene prisilne poravnave, ki so za dolžnike, ki izpolnjujejo pogoje, veliko bolj zanimive, kot pa redna prisilna poravnava. Postopek prisilne poravnave je veliko bolj obsežen, zahteven in občutneje dražji kot pa poenostavljen postopek prisilne poravnave, saj zahteva revizorjevo poročilo, stečajnega upravitelja. Morda bi morali biti postopki prisilne poravnave cenejši, da bi se več dolžnikov pravi čas odločilo za sanacijo njihovih dolgov.

Raziskovalno vprašanje 1. Novela ZFPPIPP-F je boljša rešitev za upnike v postopku prisilne poravnave.

Na raziskovalno vprašanje odgovorim tako, da primerjam učinkovitost novele ZFPPIPP-F z vidika upnika na način, da primerjam rezultate analiz ekonomskih učinkov sodnih primerov prisilnih poravnav pred in po noveli ZFPPIPP-F. Podatki analize kažejo na slabše pogoje upnikov po noveli ZFPPIPP-F, kot po prejšnji ureditvi. Rezultati analize pred novelo ZFPPIPP-F prikazujejo, da so bili upniki deležni boljših pogojev prisilnih poravnav, saj so bili zakonsko zaščiteni z minimalnim poplačilom terjatev, v višini 50 odstotkov, z odlogom poplačila 4 let. Po razpustitvi zakonske meje minimalnega poplačila terjatev je bilo v letu 2014 zaslediti nižja poplačila terjatev. V letu 2015 se kaže še večja razlika med prejšnjo in zdajšnjo ureditvijo, saj je delež plačila terjatev upnikov slabši. Na področju odložitve plačila se v letu 2014 še ne kaže tako velik razmik med prejšnjo in sedanjo ureditvijo. V letu 2015 je opaziti, da ukrep odložitve plačila terjatev, ki ne more biti daljši od 4 let, po prejšnji ureditvi nima več nobenega vpliva na prisilne poravnave. Primerjava med letom 2014 in 2015 pokaže, da so se v letu 2015 pogoji za upnike v povprečju poslabšali. Trenutna zakonodaja kaže večjo naklonjenost dolžnikom, ki nameravajo svoje finančne težave odpraviti s finančnim prestrukturiranjem, kot pa upnikom. Zaključim lahko, da so upniki po noveli ZFPPIPP-F v slabšem položaju v postopkih prisilnih poravnav.

Raziskovalno vprašanje 2. Postopki prisilne poravnave sledijo ciljem, načelom in pglavitnim pobudam iz prakse, ki jih je zakonodajalec zastavil v predlogu insolventne zakonodaje.

Raziskovalno vprašanje sem preverila tako, da sem spremljala postopke prisilnih poravnav, od vložitve predloga do pravnomočnega končanja postopka in spremljala trajanje

postopkov. Ugotovila sem, da trajajo v letu 2014 v povprečju 263 dni, v letu 2015 pa 384 dni. Analiza trajanja postopkov je pokazala, da na hitrost postopka v predhodnem postopku, lahko vplivajo dolžniki sami. V primeru potrebnih dopolnitev predlogov za začetek postopka prisilne poravnave morajo v čim krajšem času ali izpolniti nepopolne vloge ali pa plačati predujem za začetek postopka. V glavnem postopku, ko se poziva upnike za vpis in vplačilo novih delnic, lahko postopek traja zelo dolgo, medtem ko sodišče lahko vpliva na hitrost postopka prisilne poravnave s svojimi hitrimi odzivi in izdajo sklepov, po drugi strani pa ne morejo vplivati na odzivnost dolžnikov. Zaključim lahko, da sodstvo deluje v zakonskih rokih.

Raziskovalno vprašanje 3. Načelo absolutne prednosti poplačila je v postopku prisilne poravnave vpeljano.

Pri tem raziskovalnem vprašanju sem preverila zakonodajo, kjer sem odgovore v zvezi z načelom absolutne prednosti poplačila iskala v poglavju 3.3 Položaj upnikov v prisilni poravnavi. Odgovor na vprašanje, ali je je novela ZFPPIPP-F zastavljena tako, da sledi ciljem, načelom poglavitnim pobudam postopka prisilne poravnave v praksi, lahko razložim, da v okviru zastavljenih pogojev, v večji meri sledi zastavljenim ciljem. ZFPPIPP-F je uveljavil novo določbo 136. člena ZFPPIPP. 136. člen ZFPPIPP določa pravilo absolutne prednosti poplačila kot temeljno načelo prisilne poravnave, ki določa, da smejo družbeniki dolžnika obdržati v prisilni poravnavi le tak delež v osnovnem kapitalu dolžnika, ki ustreza vrednosti preostanka premoženja dolžnika, ki bi ga družbeniki prejeli, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek. Zaključim lahko, da novela ZFPPIPP-F vključuje načelo absolutno prednosti poplačila.

SKLEP

Kadar so dolgovi večji od premoženja, ter podjetje postane plačilno nesposobno in svojih obveznosti do upnikov ne more več izpolnjevati, govorimo o insolventnosti. Položaj insolventnosti je razlog za reševanje prezadolženega podjetja z insolventnimi postopki, kot so postopek prisilne poravnave, postopek poenostavljene prisilne poravnave in stečajni postopki.

V času krize, ko večina podjetij postane prezadolženih, postane omenjena situacija, ne samo reševanje problemov med upniki in dolžnikom, ampak hkrati tudi reševanje bank v okviru konsolidacije gospodarstva, sistemski problem na nacionalni ravni. S spremembami gospodarskih razmer se vlada pogosto in poglobljeno posveča insolventni zakonodaji, kar tudi potrjuje dejstvo, da je v fazi pripravljanja nova bližajoča se sedma novela, ZFPPIPP-G. Ker so spremembe in dopolnitve novele ZFPPIPP-G še v fazi pripravljanja, sem se v magistrskem delu predvsem osredotočila na zadnjo sprejeto, šesto novelo ZFPPIPP-F.

Namen analize je bilo ugotoviti, kako so spremembe in dopolnitve ureditve novele ZFPPIPPP-F vplivale na položaj upnika v postopku prisilne poravnave. S pomočjo strokovne literature sem podala teoretični pregled osnovnih konceptov insolventne zakonodaje in sem v okviru aktualne ureditve ZFPPIPP predpisov preučila, v kakšni meri so predpisi o prisilni poravnavi namenjeni prav varstvu upnika. Pod pojmom varstvo upnika je mišljen sklop procesnih predpisov, po katerih upnik v omenjenem postopku varuje svoje pravice oziroma uveljavlja svoje terjatve.

Osrednji cilj novele ZFPPIPP-F je bilo zagotoviti boljše pogoje za učinkovitejše prestrukturiranje slovenskega gospodarstva. V sklopu tretjega poglavja sem predstavila ključne spremembe in dopolnitve ureditve prisilne poravnave z novelo ZFPPIPP-F. Z vidika upnika sem želela ugotoviti, kako so nova pravila postopka prisilne poravnave, vplivala na njegov procesni položaj. Položaj upnika, ki je gospodarski subjekt, večinoma lastnik navadnih poslovnih terjatev, se je pod zdajšnjo ureditvijo prisilne poravnave, spremenil. V okviru splošnih pravil bi z vidika upnika najprej izpostavila spremembo v 143. členu ZFPPIPP-F. V omenjenem členu se je odpravila omejitev minimalnega dovoljenega deleža poplačila, ki je določal najmanj 50 odstotkov plačila terjatev in maksimalne dovoljene odložitve plačila v 4 letih. Kot je opozarjala OZS, da manjši upniki v postopku prisilne poravnave izgubijo velik del svojih terjatev, sem skladno s pregledom ureditve prisilne poravnave in opozorili stroke na slabše pogoje plačila upnikov, tudi sama potrdila postavljene domneve o položaju upnikov. Na podlagi analize sodne prakse sem ugotovila, da v obdobju dveh let, od kar je novela ZFPPIPP-F v veljavi, so morali upniki sprejeti bistveno slabše pogoje za poplačilo njihovih terjatev, kot prej. Merila, kot sta delež poplačila in odložitve plačila, pri finančnem prestrukturiranju kažejo stanje rezultatov, ki niso v prid upnikom. Primerjava rezultatov analize v letu 2014 in 2015 glede na prejšnjo ureditev, kažejo slabše pogoje za upnike, kot pa za dolžnike. Hkrati je potrebno opozoriti zakaj je bil pravni institut, ki je določal minimalni prag poplačila in maksimalne odložitve plačila, z novelo ZFPPIPP-F sploh odpravljen. Plavšakova (2013a) in ostala stroka so opozarjali, da takšna omejitev ni razumna in zastavljena iz strokovnih razlogov. Plavšakova dodaja, da je »politična volja za odpravo te omejitve nastala šele, ko so mednarodne institucije, kot so Mednarodni denarni sklad, Evropska banka za obnovo in razvoj ter Evropska komisija odločno priporočale, da se omejitev odpravi« (Plavšak, 2013a). V preteklosti so se namreč pojavljale anomalije v zvezi z pretirano optimistično zastavljenimi načrti finančnega prestrukturiranja, ki so seveda bili zanimivi za upnike. Prisilne poravnave so bile sprejete in potrjene, vendar dolžniki svojih pogojev prestrukturiranja dolgov niso mogli izpolnjevati tudi v praksi, saj je bilo izpostavljanje ostrih pogojev pri poslovanju, preprosto nemogoče. Ker dolžniki svojih finančnih težav niso mogli odpraviti, so se skoraj vedno znašli v stečajnem postopku.

Če povzamem smisel magistrskega dela in pri tem delu izpostavim odgovor na poglobljeno zastavljeno vprašanje, lahko podam naslednje odgovore. Odgovor na vprašanje, ali ureditev prisilne poravnave z novelo ZFPPIPP-F izboljšuje položaj upnika, je, da ne

povsem. Na podlagi analize sodnih primerov, lahko odgovorim, da je položaj upnika otežen, in sicer zaradi slabših pogojev poplačila terjatev. Po drugi strani pa, v primeru uspešnega prestrukturiranja in ob pogoju dobrega investicijskega načrta dolžnika, je mogoče pričakovati, da bo dolžnik izpolnil pogoje prisilne poravnave. To pomeni, da zaradi uspešnega prestrukturiranja dolgov, lahko dolžnik normalno posluje. Če pa prisilna poravnava ne bi bila uspešna, bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek. V tem primeru pa bi bili upniki v slabšem položaju in bi prejeli manj, kot če bi bila nad dolžnikom začeta prisilna poravnava.

Zaradi kompleksnosti samega postopka prisilne poravnave je toliko težje podati generalno mnenje položaja upnikov v prisilni poravnavi pod ureditvijo ZFPPIPP-F. Od vsakega posameznega upnika, ki bo zasledoval svoje interese pa je odvisno, kako se bo v postopku prisilne poravnave odločil, ali bo prisilno poravnavo sprejel ali zavrnil in v primeru potrjene prisilne poravnave ali bo to prisilno ali prostovoljno.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – AJPES. (2014a). *Informacija o poslovanju gospodarskih družb v Republiki Slovenija v letu 2013*. Najdeno 25. februarja 2015 na spletnem naslovu https://www.gzs.si/pripone/Informacija_LP_GD_za_druge_2013%20Slovenija.pdf.
2. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – AJPES. (2014b). *Število poslovnih subjektov z začetimi postopki zaradi insolventnosti v letih 2009 do 2013*. Najdeno 28. maja 2014 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/Uradne_objave/eObjave_v_postopkih_zaradi_insolventnosti/Arhiv.
3. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – AJPES. (b.l.). *Uradne objave v postopkih zaradi insolventnosti*. Najdeno 15. januarja 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/uradne_objave/eobjave_v_postopkih_zaradi_insolventnosti/arhiv.
4. Apovnik, P., Primožič, K. & Feri, A. (1999). *Slovenski pravni leksikon z nemškimi in italijanskimi ustreznici geselskih besed*. Ljubljana: OST – svetovalne storitve : Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije.
5. Balažic, V. (2000). Varstvo upnikov v prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ter pri izbrisu podjetij. *Revija odvetnik* 2(7), 15 – 22.
6. Banka Slovenije. (2013). *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-F)*. Najdeno 15. avgusta 2015 na spletnem naslovu <http://imss.dz-rs.si/imis/0fb3ed7e93c29672d210.pdf>
7. Bizaj, A. (2013). Poenostavljen postopek prisilne poravnave. Najdeno 15. februarja 2014 na spletnem naslovu <http://data.si/blog/2013/08/22/poenostavljen-postopek-prisilne-poravnave/>
8. Coface (2015). Prezadolženost podjetij v Sloveniji. Najdeno 10. februarja 2015 na spletnem naslovu www.coface.si/content/.../Publikacija+stečaj+2015.pdf.
9. Cvelbar, M. (2013, 30. oktober). Pličanič verjame, da bo nov insolvenčni zakon oživel gospodarstvo. *Finance*. Najdeno 21. januarja 2014 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/8350409/Pli%C4%8Dni-%C4%8D-verjame-da-bo-nov-insolven%C4%8Dni-zakon-o%C5%BEivel-gospodarstvo>
10. Črčinovič Krofič, V., Gubenšek, M., Jezernik, L. & Mrđa, M. (2010). *Insolvenčni postopki*. Ljubljana: Zavod IRC.
11. Državni svet Republike Slovenije (2013): *Zapisnik, Ljubljana 2013*. Najdeno 15. aprila 2014 na spletnem naslovu http://www.ds-rs.si/sites/default/files/file/2012-2017/Komisije/Kdrzavnaureditev/65_3_4_zap_izredna.pdf
12. Đorđević, M. (2014). *Prisilna poravnava nas srednjo in veliko (kapitalsko) družbo* (seminar). Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
13. Fabijan, J. (2013, 21. november). *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*

- (ZFPPIPP-F). *Banka Slovenije*. Najdeno 13. Januarja 2015 na spletnem naslovu <http://imss.dz-rs.si/imis/0fb3ed7e93c29672d210.pdf>
14. Gale, R.S. & Kruhar, P.R. (2005). *Reševanje insolventnih postopkov v praksi*. Lesce: Legat.
 15. Ilić, U. (2011). Odškodninska odgovornost članov organov vodenja in nadzora gospodarskih družb v insolvenčnem pravu. *Revija odvetnik*, 2(52), 14 – 20.
 16. Ilić, U. (2013). Sovražen prevzem insolventnega dolžnika. *Revija odvetnik*, 3 (61), 19 – 23.
 17. Ilić, U. (2013b). Finančno prestrukturiranje sistemsko pomembnih podjetij. *Pravna praksa*, 32(34), 3.
 18. Jadek, S. (2014). Novosti stečajne zakonodaje. *Odvetnik*, 2(65), 35 – 41.
 19. Korže, B. (2014). *Pravo družb in poslovno pravo*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
 20. Kotnik, T. (2014). *Polomije prisilnih poravnav – 2. Del*. Najdeno 30. decembra .2015 na spletnem naslovu http://www.finance.si/8800645/Polomije-prisilnih-poravnav-2-del?&cookie_dialog=1&cookietime=1453202128
 21. Krizno ogledalo (2013, 29. oktober). *V insolvenčnem zakonu previdoma spremembe za večjo zaščito delavcev*. Najdeno 1. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://kr-og.sta.si/2013/10/v-insolvenčnem-zakonu-predvidoma-spremembe-za-vecjo-zascito-delavcev/>
 22. Križnik, B. (2012). *Novela insolvenčnega zakona ščiti premoženje upnikov*. Najdeno 17. februar 2014 na spletnem naslovu <http://times.si/gospodarstvo/novela-insolvenčnega-zakona-sciti-premozenje-upnikov—e587cab454-ed2230815.html>
 23. Kunšek, M. (2013). Postopek preventivnega prestrukturiranja v ZFPPIPP. Najdeno 16. februarja 2014 na spletnem naslovu <http://www.iusinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=109748>.
 24. Lipovec, B., & Savnik, M. (1996). *Stečaj! ... kaj pa upnik?*. Ljubljana: Anthes.
 25. Masten, B .A., Hafner, M., Kušar, J., Ploj, G., & Trošt, M. (2014). *Zadolženost in razdolževanje slovenskih podjetij*. Ljubljana: UMAR.
 26. Ministrstvo za finance (2015). Insolventni postopki in drugi načini prenehanja pravne osebe. Najdeno 15. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Placevanje_in_izvrsba/Podrocja/Insolvenčni_postopki_in_drugi_nacini_prenehanja_pravne_osebe/Opis/Podrobnejši_opis_1_izdaja_I_nsolvenčni_postopki_in_drugi_nacini_prenehanja_pravne_osebe.pdf.
 27. Ministrstvo za pravosodje (2013). Sistemska razdolžitev – nova možnost za slovensko gospodarstvo. Najdeno 8. januarja 2014 na spletnem naslovu http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/mp.gov.si/PDF/PDF/131030_ZFPPIPP-F_priloga.pdf.
 28. Ministrstvo za pravosodje (2014, 10. februar). Poenostavljena prisilna poravnava in sporna sodna praksa – mnenje Ministrstva za pravosodje. Najdeno 6. januar 2016 na spletnem naslovu <https://beta1.finance.si/files/2014-02-17/GZS-ppp-.pdf>.

29. Ministrstvo za pravosodje (2015). *Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – redni postopek*. Ljubljana: Ministrstvo za pravosodje.
30. Novak, S. & Novak, N. (2009). *Insolvenčni postopki*. Ljubljana – Poslovno-komercialna šola Celje.
31. Obrtna zbornica Slovenije (2013). Spremembe insolvenčne zakonodaje. Najdeno 15. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://www.ozs.si/TabId/278/Default.aspx?ArticleId=2739>
32. Plavšak, N. (2000). *Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod) s komentarjem*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
33. Plavšak, N. (2013a). Dopolnjena ureditev prisilne poravnave z novelo ZFPPIPP-F. *Pravna praksa*, 48(32), priloga.
34. Plavšak, N. (2013b). Preostale novosti ureditve postopka prisilne poravnave v noveli ZFPPIPP-F. *Pravna praksa*, 49-50(32), 8-11.
35. Plavšak, N. (2013c). *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPIPP) z novelo ZFPPIPP-E / uvodna pojasnila*. Ljubljana: GV založba.
36. Plavšak, N. (2014a). Novosti ureditve stečajnega postopka v noveli ZFPPIPP-F. *Prava praksa*, 2(33), 10 - 13.
37. Plavšak, N. (2014b). Ukrepi finančnega prestrukturiranja. *Podjetje in delo*, 6-7(254), 954-975.
38. Prelič, S. (1999). *Stečajno pravo*. Maribor - Pravna fakulteta.
39. Puharič, K. (2015): Razmislek o sklepu o stečajnem postopku nad T-2. *Pravna praksa*, 34(42-43), 7.
40. Razdrih, A. (2011). Dr. Nina Plavšak: »To tisočletje je doba informacijske tehnologije«. *Odvetnik*, 3(53), 30-33.
41. Simoneti, M. (2014). »Dobro« razdolževanje podjetij v Sloveniji po začetku sanacije bank. *Podjetje in delo*, 6-7(254), 938-953.
42. Testen, F. (2004). Upnikov položaj v prisilni poravnavi. *Odvetnik*, 1(22), 4-7.
43. Toplak, S. (2014, 2. april). Divji zahod pri prisilkah se uresničuje. *Finance*. Najdeno 3. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/8602882/Divji-zahod-pri-prisilkah-se-uresni%20%28Duje>.
44. Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (2015). *Delovni zvezek: Zadolženost gospodarskih družb v Sloveniji*. Najdeno 23. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2015/DZ%2005_2015.pdf
45. Višje sodišče v Ljubljani (2014, 4. oktober). Sklep VSL0081807. Najdeno 3. julija 2015 na spletnem naslovu [http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2012032113073152&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%20%28Di&page=0&id=2012032113073152](http://www.sodnapraksa.si/?q=id:2012032113073152&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%20%28Di&page=0&id=2012032113073152).

46. Vlada Republike Slovenije (2013). Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – nujni postopek. Najdeno 15. januarja 2014 na spletnem naslovu http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/Vlada_predlaga/vladni_predlog_v_DZ_-_ZFPPIP-F.pdf
47. Vončina, N. (2011). *Insolvenčni postopki nad pravno osebo* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
48. Volk, D. (2004). *Upniki v sodnih postopkih*. Ljubljana – Aletheia.
49. Volk, D. (2013). Postopek poenostavljene prisilne poravnave in postopki izvršbe ter zavarovanja. *Pravna praksa*, 32(38), 9-10.
50. Weber, N. (2014). Prezgodaj za oceno učinkov prestrukturiranja. *Pravna praksa*, 11(43), 26-27.
51. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju, *Uradni list RS* št. 126/2007, 40/2009, 59/2009, 52/2010, 106/2010-ORZFPIPP21, 26/2011, 47/2011-ORZFPIPP21-1, 87/2011-ZPUODP; *Odl. US*: U-I-185/10, 47/2013, 100/2013.
52. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS* št. 42/2006, 60/2006 popr., 26/2007-ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFT (100/2007 popr.), 10/2008, 68/2008, 23/2009, *Odl. US*: U-I-2268/06-35, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 82/2013.
53. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prisilni poravnavi, stečajju in likvidaciji (ZPPSL-A). *Uradni list RS* št. 39/1997.
54. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prisilni poravnavi, stečajju in likvidaciji (ZPPSL-B). *Uradni list RS* št. 52/1999.
55. Zaman, M. (2014). Pravne možnosti upnikov v postopku prisilne poravnave nad srednjo in veliko družbo. *Podjetje in delo*, 254(6-7), 976-984.
56. Združenje Manager (2013). Komentar združenja manager k noveli ZFPIPP-F-2. Najdeno 12. aprila 2014 na spletnem naslovu <http://www.zdruzenje-manager.si/stroka/zakonodaja>.

PRILOGA

Seznam kratic

Uporabljena kratica	Pomen
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DUTB	Družba za upravljanje terjatev bank
MZP	Ministrstvo za pravosodje
OZS	Obrtna zbornica Slovenije
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah
ZFPPIPP	Zakon o finančnem poslovanju, postopkih insolventnosti in prisilnem prenehanju